

Беларускія Ведамасьці

НЬЮ-ЁРК — ВАРШАВА, чэрвень-жнівень 2004 г.

Менск – 1944 год

НЕЛЬГА ЗАБЫЦЬ

Летам 1944 года на Беларусі скончылася нямецка-фашыстоўская акупацыя і зноў вярнулася расейска-савецкая, разам з кампартыяй і НКВД. Беларускія гарады, разбамбаваныя нямецка-савецкай авіяцыяй, ляжалі ў руінах, бальшыня вёсак спалена, сотні — разам зь людзьмі. Вэрмахтам, СС, Чырвонай арміяй, НКВД, Штаатдынст (СД) і савецкімі партызанамі забіты кожны чацьверты беларус (а ўлічваючы 20-я і 30-я гады — кожны трэці).

Беларусы былі ўключаныя ў вайну ў асноўным на баку Савецкага Саюзу. Тыя, што змагаліся за Беларусь супраць бальшавікоў на баку немцаў, у канцы вайны перайшлі да альянтаў і павярнулі зброю супраць Вэрмахта. Беларусь унесла вялікі ўклад у перамогу над фашызмам, моцна пацярпела за часы нямецкай акупацыі і адносіцца да краінаў-пераможцаў. Усе краіны-пераможцы вярнулі свае тэрыторыі і мелі кампэнсацыі за страты. Усе, акрамя Беларусі, якая (парадокс!) страціла свае тэрыторыі і нават сваю гістарычную сталіцу. *Гэта вынік змаганьня пад чужымі сьцягамі і за чужыя інтарэсы.*

Разумныя высновы з гэтага не было каму рабіць. Беларускаю нацыянальную інтэлігенцыю зьнішчылі яшчэ ў 30-х, а тая, што засталася, у час вайны эмігравала на Захад. Улада ў Беларусі была аддадзена Масквой у рукі савецкіх партызанаў НКВД.

Цэлае пакаленьне беларусаў (і ў Беларусі, і ў эміграцыі), што вытрымала і вынесла на плячах гэтую фашыстоўска-бальшавіцкую вайну, да канца свайго існаваньня (а яно аkurat цяпер заканчваецца) жыло вайной. Вайна вызначыла іхны лёс.

Лёсавызначальнасьць 2-й Сусьветнай вайны (фактычна, вайна была адна, толькі з перапынкам у 20 гадоў) добра адчулі ў Маскве. КПСС пабудавала на гэтым сваю палітыку і дзяржаўную ідэалёгію, эксплуатавала жах людзей перад вайной для апраўданьня таталітарызму, сацыяльнай беднасьці і імперскай палітыкі. Страх перад вайной стаў галоўным элемэнтам халоднай вайны КПСС супраць забраных народаў Савецкага Саюзу. Крызіс СССР змог узьнікнуць і рэалізавацца ў частковым распадзе бальшавіцкай імперыі толькі тады, калі, практычна, поўнасьцю зьмяніліся пакаленьні, а дакладней, — калі зышло з палітычнай арэны пакаленьне вайны.

Але мы — пасьяваенныя беларусы — ня можам, ня маем права забыць Сусьветную вайну па двух прычынах. Першая — незлічоныя ахвяры і пакуты народа. І другая, галоўная — хлусьня пра вайну. Вялікая мярзотная хлусьня на крыві беларускай нацыі. Народ ня можа годна існаваць на хлусьні. І каб здабыць праўду, дзеля нашага народнага здароўя і будучыні, мы заўсёды павінны памятаць, што і як было ў першай палове 1940-х гадоў, мусім разабрацца і ацаніць свой народны лёс.

Зянон ПАЗЬНЯК

БЕЛАРУСЬ — ФАРПОСТ НА ЎСХОДЗЕ

МЭМАРАНДУМ

УВОДЗІНЫ. ГІСТАРЫЧНЫ АГЛЯД

На працягу ўсёй гісторыі, да канца XVIII стагоддзя Беларусь была шчытом Эўропы на Ўсходзе. У XIII стагоддзі адбылося аб'яднаньне беларускіх славянскіх княстваў у магутную дзяржаву — Вялікае Княства Літоўскае (ВКЛ) альбо Літва (па назве цэнтральнага славянскага племя, чые князі ініцыявалі аб'яднаньне беларускіх земляў). Вялікае Княства спыніла мангольскую агрэсію ў Эўропу і паклала мяжу імперыі Чынгіз-хана. Барашча з Усходам (спачатку з Залатой Ардой, а потым з Масквой) не спынялася ўвесь час. Па мяжы паміж Вялікім Княствам Літоўскім і Масквой праходзіла лінія супроцьстаяньня розных палітычных сістэмаў, розных цывілізацыяў і розных сьветаў — дэмакратычнага, культурнага эўрапейскага і дэспатычнага, тыранічнага ўсходнага.

У канцы XVI стагоддзя Вялікае Княства Літоўскае ўтварэ з Польшчай „саюз двух народаў” — „Рэспубліку” (Рэч Паспалітую). У канцы XVIII стагоддзя Рэч Паспалітая была ліквідаваная трыма імперыямі: Расейскай, Пруская-нямецкай і Аўстрыйскай. Землі Беларусі (ВКЛ) анэксіравала Расея.

Тэрмін Беларусь (назва ўсходніх беларускіх тэрыторыяў) пазыяга паходжаньня, замацаваўся пад уплывам расейскай акупацыйнай палітыкі вынішчэньня ўсяго беларускага і ў выніку — беларускага нацыянальна-культурнага і палітычнага руху, які прывёў да ўтварэньня незалежнай Беларускай Народнай Рэспублікі (БНР) у 1918 годзе.

У гэты ж час дзяржаўную незалежнасьць аб'явіла былая Жамойць (далучаная балцкая частка ВКЛ) са сталіцай у Коўне (Каўнасе), якая называлася „Летувай” альбо „Літоўскай рэспублікай”.

Беларускую Народную Рэспубліку акупавала ў канцы 1918 года бальшавіцкая Расея. У выніку расейска-польскай вайны (1919-1921 гг.) Беларуская Нароная Рэспубліка была падзеленая акупантамі. Заходнюю частку Беларусі са сталіцай Вільняй забрала Польшча, усходнюю — савецкая Расея.

З пачаткам 2-й Сусьветнай вайны і акупацыяй савецкай Расеяй заходняй Беларусі Сталін мэтанакіравана аддаў Летуве сталіцу Беларусі Вільню ўзамен за ўвядзеньне на тэрыторыю Летувы савецкага войска. Увёўшы войска, Сталін акупаваў Летуву, але Вільня і надалей засталася ў савецкай Летуве.

Пры зьнешне добрых адносінах беларуская сталіца Вільня і Віленшчына, якія засталіся ў Летуве, ёсьць галоўнай крыніцай скрытай напружанасьці паміж беларусамі і летувісамі. Беларуская дзяржава ня можа нармальна функцыянаваць без сваёй гістарычнай і культурнай сталіцы і ніколі не пагодзіцца зь яе стратай. Тым часам маладое пакаленьне летувісаў ужо лічыць Вільню сваёй.

У 1990 годзе ад імя Вярхоўнага Савета Беларускай ССР было выстаўленае патрабаваньне (падпісанае Старшынёй Вярхоўнага Савета М. Дземянцям) да кіраўніцтва Летувіскай ССР вярнуць Беларусі Вільню ў выпадку выхаду Летувы са складу Савецкага Саюза. Аднак тое патрабаваньне было інспіравана Масквой і ня мела самастойнага беларускага характару. Таму Беларускі Народны Фронт „Адраджэньне”, разумеючы правакацыйны крамлёўскі характар гэтага дакумента, не падтрымаў яго.

Акрамя Летувы прынцыповыя патрабаваньні з боку Беларускай ССР

былі выстаўленыя ў 1937 годзе Расеі аб вяртаньні беларускага горада Смаленска і беларускіх тэрыторыяў Смаленскай, Бранскай і часткі Пскоўскай вобласьцяў, забраных у Беларусі рускімі бальшавікамі яшчэ ў пачатку 20-х гадоў.

У 1990 годзе дэлегацыя дэпутатаў ад БНФ Вярхоўнага Савета БССР вяла перамовы з дэпутатамі Вярхоўнага Савета Расеі і кіраўніцтвам Смаленскай вобласьці аб вяртаньні Смаленска і Смаленшчыны Беларусі.

РУХ ЗА ДЭМАКРАТЫЮ І НЕЗАЛЕЖНАСЬЦЬ

19 кастрычніка 1988 года быў створаны Беларускі Народны Фронт „Адраджэньне” (БНФ). Галоўныя палітычныя задачы Фронту — дэмакратыя і незалежнасьць Беларусі. Гэтыя задачы ўдалося ажыццявіць у 1991 годзе. Дзякуючы дзейнасьці фракцыі БНФ у Вярхоўным Савеце, было спыненае існаваньне КПСС і камсамолу, 25 жніўня 1991 года Беларусь аб'яўлена незалежнай краінай. Пачалося змаганьне за дэмакратычны шлях Беларусі і за перамену ўлады, бо ўся ўлада заставалася ў руках савецкай прарасейскай наменклятуры.

Беларускі Народны Фронт ад пачатку меў геапалітычную канцэпцыю існаваньня Беларусі ў сьвеце, якая пасьяла распаду СССР зьменшыла б небясьпеку для Беларусі з боку Расеі і з боку Нямеччыны. Такой ідэяй быў плян Балтыйска-Чарнаморскай садружнасьці (БЧС) краінаў Усходняй Эўропы (Беларусь, Украіна, Эстонія, Латвія, Летува, Малдова, у перспэктыве маглі далучыцца Польшча і Славакія). Гэта плян вяртаньня трэцяй сілы на падзелы ў Эўропе (так, як было раней). БЧС — усход Эўропы перад эўраазійскай Расеяй.

26 красавіка 1990 года дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР ад Беларускага Народнага Фронту склікалі ў Менску першую міжнародную канфэрэнцыю краінаў Усходняй Эўропы па стварэньню БЧС.

Рэакцыя камуністычнай Масквы на ідэю БЧС была надзвычай адмоўная і пагрозыліва. Ідэю БЧС ацэнвалі як падкоп пад СССР.

У лістападзе гэтага ж 1990 года дэпутаты парламанцкай фракцыі БНФ склікалі ў Менску другую міжнародную канфэрэнцыю па арганізацыі БЧС. Многі былі праведзеныя перамовы з Прэм'ер-міністрам тагачаснага ўраду БССР В. Кебічам аб падтрымцы ідэі БЧС і канфэрэнцыі. Было дасягнута разуменьне. Канфэрэнцыя адбылася ў Доме ўраду ў галоўнай зале Савета Міністраў. Вечарам перад заканчэньнем паседжаньня прышлі перапалоханьня чыноўнікі Саўміна — пасланцы Прэм'ера — і перадалі распараджэньне пакінуць залю ўрада, але паседжаньне, практычна, ужо скончылася. Прэсавая канфэрэнцыя адбылася ў будынку Вярхоўнага Савета.

Прычына такіх паводзінаў Прэм'ера заключалася ў тым, што вечарам яму пазваніў з Масквы Ельцын і ў грубай форме запатрабаваў спыніць канфэрэнцыю. Кебіч падпарадкаваўся, як умеў.

У працяг плянаў БЧС у Беларуска-Народным Фронце была распрацавана праектная прапанова аб пабудове Балтыйска-Чарнаморскага нафтавага калектара. Дасягнута падтрымка Ёўкраіны і Латвіі. У 1993 годзе, вярнуўшыся зь Менску пасьяла чарговай канфэрэнцыі па нафтавым калектары, бясьследна зьнік, разам з праектнымі дакументамі па Калектару, намесьнік старшыні Народнага Руху Ёўкраіны Сяргей Байчышын. Расея выступала ярасна і нэрвова супраць ідэі БЧС і Балтыйска-Чарнаморскага нафтавага калектара.

З сярэдзіны 1992 года пачынаецца пранікненьне агентуры расейскага КГБ ва ўсе структуры ўлады Беларусі. У непасрэдную залежнасьць ад іх трапляе Прэм'ер Кебіч, які робіцца выканаўцам іхняй палітыкі. Менавіта рускі КГБ курыраваў у 1994 годзе выбарчую прэзыдэнцкую кампанію адначасна двух сваіх стаўленьнікаў — В. Кебіча і А. Лукашэнка — і, маніпулюючы, прывёў да ўлады Лукашэнка. Адносна дэмакратычны пэрыяд на Беларусі скончыўся.

РЭЖЫМ

Рэжым Лукашэнка на Беларусі — гэта ёсьць унутраная акупацыя краіны расейскімі спэцслужбамі, зьдзейсьненая шляхам выкарыстаньня дэмакратычнага мэханізму выбараў, структураў улады і прысутнасьці ў кіраваньні краінай старой савецкай наменклятуры. Ключавыя пазыцыі ў кіраўніцтве Беларусіяй захаліў расейскі КГБ. Палітыка акупацыйнага рэжыму — антыбеларуская. Яна накіраваная на задушэньне беларускіх незалежніцкіх

дэмакратычных сілаў і на падрыў культурна-нацыянальнага існавання беларускай нацыі. (Зачынення беларускія школы, газеты, часопісы, радыё на беларускай мове, спалення беларускія падручнікі для школаў, адбываецца грубая русіфікацыя і рэпрэсіі супраць беларусаў, асабліва супраць моладзі.) Мэта антыбеларускай палітыкі прамаскоўскага рэжыму — знішчыць асновы нацыянальна-культурнага жыцця беларускага народа, укараніць і пашырыць уплывы Расеі на Беларусі ва ўсіх сферах існавання, падрыхтаваць Беларусь да інкарпарацыі яе ў Расею.

Першаснай палітычнай задачай на Беларусі Масква лічыла ліквідацыю Беларускага Народнага Фронту — нацыянальна-дэмакратычнай сілы, якая магла рэальна пагражаць уладзе рэжыму. Сімптаматычна, што ў гэтай бруднай справе ўдзельнічаў Ганс-Георг Вік — нямецкі кіраўнік Місіі АБСЭ ў Менску, — а таксама іншыя лібэральныя функцыянеры з Эўропы, асабліва з нямецкага боку.

У 1999 годзе, сумеснымі намаганьнямі расейцаў і немцаў, Беларускі Народны Фронт быў расколаны на дзве арганізацыі. Адна частка засталася на пазыцыях нацыянальнай дэмакратыі і рэзка выступае супраць расейска-нямецкай палітыкі на Беларусі. Другая — далучылася да намэнклятурна-дэмакратычнай псеўдапазыцыі, кіруемай немцамі і Масквой і кантралюемай агентурай.

Кіруемая псеўдапазыцыя была ўтворана на Беларусі стараннямі Ганса-Георга Віка, які таемна супрацоўнічаў у гэтай справе (па яго ўласным прызнаньні) з КГБ. (Гл. „*Белорусская газета*“, — 2004, 12 студзеня)

Стварэнне падстаўной апазыцыі ў Беларусі — гэта тыповая апэрацыя спецслужбаў, якая вельмі нашкодзіла справе дэмакратыі на Беларусі і забылася сітуацыю. Падстаўная апазыцыя, у якую ўваходзіць шэраг партыяў (ад камуністаў да аджолатай часткі БНФ), уяўляе сабой стракатае відовішча і не зьяўляецца самастойнай палітычнай сілай. Ніткі яе кіравання і фінансавання знаходзяцца ў Бэрліне і ў Маскве. Падстаўная апазыцыя выконвае праграмы і ўказанні гэтых цэнтраў, пра што засьведчылі ўсе падзеі, у якіх удзельнічала гэтая „апазыцыя“, і ўсе яе правалы. Ніякіх посьпехаў у палітыцы (нават мінімальных) у гэтага залежнага квазіапазыцыйнага ўтварэння за пяць гадоў ніколі не было. Галоўным клопам імітатарскай структуры ёсць атрыманьне, прыўлашчваньне і выкарыстаньне грошай, якія даюць на псеўдадзейнасьць яе апекуны. У асяроддзі гэтай структуры зьявілася шмат людзей, далёкіх ад палітыкі, якія займаюцца ў гэтай сітуацыі, як яны кажуць, „палітычным бізнэсам“.

Падстаўная апазыцыя перашкаджае нацыянальна-дэмакратычнаму руху ў рэальным зьмганьні з рэжымам. Прыклад — цяперашнія падзеі ў Беларусі. На 17-га кастрычніка прызначаны выбары ў „палату прадстаўнікоў“. Рэжым стварыў шырокую сістэму фальсіфікацыі галасаваньня. Галоўны клопат улады — прымусяць людзей пайсьці на выбары, бо вынікі галасаваньня прадвызначаны. Яны залежаць выключна ад рэжыму. Машыну фальсіфікацыі галасаваньня, створаную рэжымам Лукашэнкі, нельга перамагчы ўлоб. Выбарчая машына дыктатуры непераможная — гэта правіла ўсіх дыктатур. Сістэму фальсіфікацыі можна толькі перакульць байкотам. На галасаваньне ісьці нельга, бо такім чынам забясьпечваюцца выбары і фармальна легальнасьць для сфальшаваных выбараў. (Ніхто з непатрэбных рэжыму кандыдатаў ня будзе прапушчаны ў „палату“. Гэта бясспрэчны факт.) Тым больш, што „палата“ ня мае ніякай самастойнасьці і ніякіх незалежных законатворчых правоў.

Акрамя таго (і гэта галоўнае), разам з выбарамі 17-га кастрычніка ў Беларусі рэжым плянуе правесці незаконны рэфэрэндум пра трэці тэрмін Лукашэнкі і зьмены ў канстытуцыі, выгадныя рэжыму. Масква і Бэрлін штурхаюць псеўдапазыцыю на правальныя выбары, каб забясьпечыць свае інтарэсы. І падстаўная апазыцыя ідзе на выбары. Гэтым робіцца вялікая шкода Беларусі, бо ўзаконваецца і прадаўжаецца дыктатура. Хоць насельніцтва краіны настроенае ня ісьці на галасаваньне. Арганізацыі Беларускага Нацыянальна-Вывольнага руху рыхтуюць байкот.

ГЭБІЗМ

У Беларусі і Расеі ўсталяваная новая тэхналягія ўлады — „гэбізм“ (ад назвы службы бясьпекі). Дзяржаўная ўлада знаходзіцца ў руках былога савецкага КГБ.

У слабакіруемай ельцынаўскай Расеі КГБ быў найбольш арганізаванай і структураванай сілай улады з добра падрыхтаванымі кадрамі, агентурай і дзяржаўным бюджэтам. Нібыта рэарганізацыя КГБ і скарачэньні, якія рабіў Ельцын і ягоныя стаўленьнікі, толькі дапамаглі спэцслужбам арганізаваць у новых умовах. Праз некалькі гадоў прадуманай працы КГБ праз агентуру кантраляваў ахову і функцыянаваньне, практычна, усіх банкаў у Расеі, цалкам быў узяты пад кантроль КГБ увесь так званы „шэры“ (крымінальны) бізнэс і, што істотна, — дзейнасьць міліцыі і крымінальны сьвет. За гады ўлады Ельцына адбылося глыбокае і татальнае пранікненьне КГБ у бізнэсовыя структуры Расеі. КГБ набыў магчымасьць кантраляваць грашовыя плыні і ўплываць на рух капіталу. Ён шырока пранік у сродкі масавай інфармацыі, стварыў і кантралюе мноства грамадзкіх і палітычных арганізацыяў.

У 1994 годзе, выкарыстаўшы палітычную і нацыянальную няспеласьць беларускага грамадства, Масква праз КГБ шляхам фармальна дэмакратычных выбараў прыводзіць да ўлады ў Беларусі свайго стаўленьніка А. Лукашэнку. Два аспекты трэба адзначыць у гэтай падзеі. Першы: вяртаецца старая расейская палітыка вынішчэньня ўсяго беларускага. Другі: функцыянаваньне прамаскоўскай улады на Беларусі ёсць экспэрымэнтальным рэжымам для будучай сістэмы ўлады КГБ у Расеі.

Зьяўленьне ў 1999 годзе ў вышэйшым дзяржаўным кіраўніцтве Расеі нікому раней не вядомага афіцэра КГБ У. Пуціна адкрыта, лапідарна і найпрост сьведчыць, што гэта не самастойная фігура, а стаўленьнік пэўных сілаў і канкрэтных груп.

Сілу і моц новай (калектыўна-цэневай) гэбоўскай улады засьведчылі найперш апошнія выбары ў расейскую Дзяржаўную Думу, калі КГБ ішоў на выбары амаль адкрыта, стварыўшы штучную прапуцінскую партыю, якая ня мела нават выбарчай партыйнай праграмы, і тым ня менш — поўнасьцю перамагла на выбарах, дзякуючы ўладзе, уладнаму рэсурсу, уладнай прапагандзе, агітацыі і ўладнай фальсіфікацыі.

Што ж адбылося? Праз 14 гадоў пасля ліквідацыі КПСС і распаду СССР поўная і абсалютная ўлада ў Расеі легальна, фармальна законна апынулася ў кулаку савецкай службы бясьпекі. (У Беларусі — на 8 гадоў раней, у 1996 годзе і незаконна.) Абсалютная ўлада ў імпэрскай краіне з імпэрскай мэнтальнасьцю і ідэалёгіяй сканцэнтравалася ў руках супэрпартыі, назва якой — КГБ. Аналягаў такой партыі і такой сітуацыі цяжка адшукаць у гісторыі. Гэта партыя, якая зьяўляецца дзяржаўнай цэнтралізаванай структурай улады, яе члены строга структураваны і субардынаваны. Супэрпартыя існуе на дзяржаўным бюджэце, прысутнічае ва ўсіх адміністрацыйных цэнтрах краіны. Яе дзейнасьць у значнай ступені засакрэчана згодна з законам. Супэрпартыя валодае велізарным штатам схаванай ад грамадства (і таксама згодна закону) унутранай і зьнешняй агентуры, здольнай пранікаць і кантраляваць усе ўстановы, усе групы грамадства. Пераход вярхоўнай улады ў рукі гэтай партыі абазначае неабмежаваную магчымасьць кантролю над усімі сферамі дзяржаўнай, грамадзкай і палітычнай дзейнасьці.

У сваёй аснове, такім чынам, супэрпартыя ёсць легальна і законна арганізаваная дзяржаўная мафія пад аховай сваёй улады і сваіх законаў.

Галоўная іхняя „ідэалёгія“ — грошы. Але валоданьне дзяржаўнай уладай канцэптуальна абумоўлена імпэрскай мэнтальнасьцю расейскага грамадства. Гэты аспект прынцыпова ўлічаны. Таму афіцыйнай палітычнай ідэалёгіяй супэрпартыі дэкларуецца дзяржаўны патрыятызм, адданасьць інтарэсам Расеі (якія супадаюць з асабістымі і партыйнымі інтарэсамі Гэбэ).

Эканамічнае існаваньне такой мафіянай сістэмы па сутнасьці туліковае, бясспрэктывае. Але ў Расеі яна можа трываць доўга.

Відавочна, што гэтакія гэбоўская сістэма ўлады ніколі ня будзе дэмакратычнай. Па сваёй прыродзе яна ўвесь час імкнецца да кантролю над грамадствам, над друкам і грамадзкай думкай, над камэрцыйнай і прадпрымальніцкай дзейнасьцю.

Супэрпартыя Гэбэ, не дэкларуючы, прапануе, фактычна, сваю вэрсію глянбалізацыі шляхам пранікненьня спэцслужбаў у капітал. Гаворачы спрошчана, прапануецца кантроль спэцслужбаў над сусветнымі грашовымі плынямі, таварамі і рэсурсамі. Трэба ўлічыць, што ўсе спэцслужбы выконваюць палітычныя задачы сваіх нацыянальных урадаў. Тым часам расейская спэцслужба КГБ ёсць цяперака сама сабе і ўрад, і партыя, і дзяржава.

Канцэнтрацыя рускага шэрага капіталу на Захадзе (мяркуюць, што ў Эўропе знаходзіцца ад 300 да 500 мільярдаў даляраў расейскіх грошай) звязана ня толькі з крымінальным вывазам. Вывезеныя грошы ўжо працуюць на інтарэсы супэрпартыі КГБ і ў будучыні яшчэ могуць сыграць сваю злавесную палітычную ролю. Захад, напалоханы расейскім крыміналам, ня ў стане зразумець, у чьіх руках рычагі і кантроль над яго прасоўваньнем у Эўропу. Тым часам заключаючы здзелкі аб сумеснай дзейнасьці з расейскай бізнэсвай фірмай, заходнія людзі думалі па сваіх стэрэатыпах і ня здольныя ўцяміць, што маюць справу з дзяржаўным гэбізмам, і ўпусканьне рускую разьведку ў свае інтарэсы.

Рускі КГБ — арганізацыя з жаклівым злачынным мінулым, з крымінальнымі тэрарыстычнымі традыцыямі, ад якіх ніхто ва ўладзе Расеі не адмовіўся, наадварот, глядзяць на іх, як на „героічныя традыцыі прошлага”.

Тэрарызм заўсёды быў галоўнай сфэрай дзейнасьці КГБ. За часы халоднай вайны тэрарыстычная актыўнасьць чэкістаў была пашырана, структуравана і сістэматызавана, набыла рысы міжнароднай палітыкі з пляцоўкамі на ўсіх кантынэнтах. У Савецкім Саюзе пры ваенных частках і навучальных установах узнікла шмат цэнтраў па падрыхтоўцы міжнародных тэрарыстаў з усяго сьвету (з Кубы, Афрыкі, Лацінскай Амэрыкі, з арабскіх краінаў і г.д.). У 1960-х гадах быў нават створаны спецыяльны „Ўнівэрсітэт Дружбы Народаў імя Патрыса Лумумбы” ў Маскве, дзе рыхтавалі тэрарыстаў (там прайшоў падрыхтоўку, напрыклад, вядомы міжнародны сэрыёны тэрарыст-забойца і марксіст Санчэс Ільч Рамірэс (Шакал), якога ў 1990-х гг. схапілі і судзілі ў Францыі). Атрымаўшы вывучку ў СССР, тэрарысты пад кантролем КГБ актыўна дзейнічалі ў Афрыцы і Лацінскай Амэрыцы, дзе экспартавалі „рэвалюцыю” ды „змагаліся” ў такіх краінах, як Егіпет, Ірданія, Ліван, Сьрыя, Аўганістан, і ўвогуле — на Блізкім Усходзе, ня кажучы ўжо пра В’етнам. Гэты „вопыт” і міжнародная сетка тэрарызму, створаная КГБ, ня згінула з распадам СССР, ня знікла канчаткова, засталіся кадры, навыкі, сувязі, і нарэшце — застаўся прыклад, прэцэдэнт тэрарыстычнай дзейнасьці, якая аднавілася цяпер на новым этапе, як вайна з Амэрыкай.

Ёсьць пытаньні, якія ляжаць на паверхні, і выклікае вялікае здзіўленьне, што ніхто іх не задае цяпер, калі тэма тэрарызму стала галоўнай у Заходнім сьвеце.

Першае: дзе ёсьць цэнтар тэрарызму? Хто ім кіруе? Хто падрыхтаваў і давёў да выкананьня такую складаную дыверсію, як зьнішчэньне вежаў Гандлёвага Цэнтру ў Нью-Ёрку і разбураць будынку Пэнтагона ў Вашынгтоне? Хто? Бін Ладэн? Гэта выглядае несур’ёзна. Кожны, хто здольны аналізаваць, зразумее, што такая апэрацыя была не пад сілу толькі тэрарыстычнай арганізацыі.

Камісія Кангрэсу ЗША прышла да высновы аб няўзгодненых дзеяньнях і памылках спэцслужбаў Амэрыкі, якія не прадухілілі дыверсію 11 верасьня. Але вядома (нават зь літаратуры і кіно), што прафэсіяналы спэцслужбаў пачынаюць раптам усе памыляцца перад нейкай падзеяй тады, калі на іх (ці ўнутры іх) дзейнічае і ўплывае іншая спэцслужба.

Пасья дыверсіі 11 верасьня Амэрыка была лёгка ўцягнута ў дзьве вайны на Блізкім Усходзе. Так, вайна адпавядала інтарэсам бяссьпекі Амэрыкі і крок быў неабходны (і з пункту гледжаньня лёгкі барацьбы — правільны). Але зададзім пытаньне, чым яшчэ інтарэсам адпавядала гэтая вайна? І чаму, калі ў Іраку не знайшлі зброі масавага зьнішчэньня, раптам зноў выявілася, што прымітыўна і бяздарна памыліліся ў гэтым ужо адразу дзьве нацыянальныя разьведкі — амэрыканская і ангельская. А „памылка” такая, што калі б было вядома, што зброі масавага зьнішчэньня ў Іраку няма, то вайна магла б не пачацца.

Часам карысна лапідарна паразважаць на тэму выгады. Дыверсія 11 верасьня ўдарыла па ўсім Заходнім сьвеце. Ні адна краіна не атрымала пасья гэтай падзеі ніякага палітычнага прыбытку. Але Расея адразу скарысталася сітуацыяю, каб схаваць свой дзяржаўны тэрарызм і злачынную вайну ў Чачэніі, паказваючы на ісламскую рэлігіянасьць чачэнцаў, якія абараняюць бацькаўшчыну. І гэце права на абарону выстаўляецца расейцамі як ісламскі тэрарызм. Маніпуляцыя ўдалася. Захад па-здраніцку здаў чачэнскі народ на зьнішчэньне.

Ад вайны ў Іраку на сёньняшні дзень ніхто не атрымаў эканамічнай

выгады, акрамя Расеі. Добра вядома, што эканоміка, і нават існаваньне палітычных рэжымаў у гэтай краіне, залежыць ад цаны на нафту. У выніку вайны ў Іраку цэны на нафту высока падскочылі ўверх. У Расею пацяклі незаплянаваныя нафтадаляры. Даляраў цяпер поўна, ня ведаюць, куды прыткнуць. Далі вась 175 мільёнаў на незаконны рэфэрэндум Лукашэнку (пад выглядам крэдыту). Нафтадаляры даюць рух бізнэсу, новым ініцыятывам. Выгада, якую за кароткі час атрымала Расея і супэрпартыя КГБ ад прытоку нафтадаляраў, эквівалентная вялікім дзяржаўным высілкам па эканамічных рэформах, інвэстыцыях ды крэдытах, ды на доўгія гады. Але ўсё гэта можна было дасягнуць хутка. Дастаткова толькі, каб Амэрыка пачала вайну ў Іраку.

Гэбізм, як бы я яго ацаніў, — гэта, вобразна кажучы, прыватызацыя дзяржавы спэцслужбамі (у дадзеным выпадку КГБ).

Спэцыфіка гэтай улады ў тым, што супэрпартыя КГБ фармальна як бы нябачная. На паверхні плаваюць розныя палітычныя ўтварэньні і асобы, бізнэсавыя фірмы, банкі, але няма відавочнай дэкларацыі прыналежнасьці да КГБ. Такая сістэма нагадвае крыху структуру масонскай ложы. Яе няпроста палітычна разбурыць. Тым больш, што Гэбэ скарыстоўвае фармальна дэмакратычныя мэханізмы абстаноўкі ўлады (выбары, парлямэнт і г.д.) і кантралюе рэжым іхняга функцыянаваньня.

Найбольшая небясьпека хаваецца ў тым, што рускі гэбізм скрыта агрэсіўны, а акаляючы сьвет яшчэ ня можа разабрацца, што за тып улады ўтварыўся ў Расеі, і гатовы называць яго нават „дэмакратыяй”, што выглядае насмешкай над здаровым сэнсам.

САДРУЖНАСЬЦЬ АЙЧЫНАЎ

Нам недаспадобы плян Нямецчыны-Францыі аб фэдэратыўнай Эўропе. Крызіс такога Эўразьвязу, які фармуецца без апоры на якую-небудзь агульную духоўную ідэю, адмаўляючыся ад духоўных традыцыяў хрысьціянскай Эўропы, — непазьбежны.

Для беларусаў непрыёмная ідэя стварэньня лібэральнай супэрдзяржавы на Захадзе, замест вольнай Эўропы вольных народаў. Нам няма чаго ў такой дзяржаве рабіць. Беларусам бліжэй Эўропа айчынаў і ідэалёгія айчынаў, якая ёсьць асновай свабоды. Будучая вольная Беларусь аб’ектыўна будзе збліжацца найперш з паўночна-заходняй (скандынаўскай і балтыйскай) групай краінаў Эўропы, якія прыхільныя да каштоўнасьцяў айчыны, свабоды і незалежнасьці. Тым самым стане вяртацца ідэя Ўсходняй Эўропы — стварэньне Балта-Чарнаморскай Садружнасьці.

ЛЁС РЭЖЫМУ І БУДУЧЫНЯ БЕЛАРУСІ

Лёс аўтарытарнага рэжыму ў Беларусі і будучыня Беларусі павінны вырашыцца 17-га кастрычніка гэтага году на выбарах у „палату прадстаўнікоў” і на рэфэрэндуме пра трэці тэрмін Лукашэнкі, які плянуюць прызначыць разам з выбарамі. (Чакаецца, што пра рэфэрэндум могуць аб’явіць у сярэдзіне верасьня.)

Масква зацікаўлена, каб выбары ў „палату” прайшлі па сцэнары Лукашэнкі (выбіраюцца толькі крэатуры рэжыму) і каб яны былі прызнаныя міжнароднай супольнасьцю. Наяўнасьць у Беларусі легітымнага парлямэнту дало б фармальную магчымасьць Маскве зацьвердзіць шэраг незаконных дамоваў з Лукашэнкам, прынятых раней (напрыклад, так званы „саюз” Расеі і Беларусі 1999 года і інш.), а таксама прывесці ў дзеянне іншыя свае інкарпарацыйныя пляны.

Крэмль, не афішуючы, падтрымлівае трэці тэрмін Лукашэнкі, бо хоча мець у Менску свайго чалавека, праз якога ён праводзіць сваю палітыку.

Бэрлін паспрабаваў асобна дамовіцца з Лукашэнкам (дзейнасьць Ганса Віка), а таксама правесці ў кіраўніцтва Беларусі праз выбары сваіх людзей з намэнклятурнай апазыцыі. Абедзьве спробы пацяпелі фіяска.

Пэўныя нямецкія палітычныя колы пагаджаюцца на здачу Беларусі пад Маскву. Гэтым яны думалі забясьпечыць сабе больш танны і выгадны транзіт тавараў і рэсурсаў (асабліва газу), выгаднае выкарыстаньне беларускай інтэлектуальнай і рабочай сілы. Пра гэта цьнічна выказаўся У. Пуцін, які сказаў: „У былых савецкіх тэрыторыях на захадзе мы бачым крыніцу інтэлекту і працоўнай сілы”. Думаньне — нібы ўзятае з плянаў Бормана.

Крэмлёўскі гэбізм плянуе сагнаць беларусаў з сваёй зямлі і выкарыстаць беларускія рабочыя рукі на газаванафтавых радовішчах у Сібіры. Немцы ў сваю чаргу ўжо сыягваюць здольны і танны беларускі інтэлект.

Нямецка-расейская пазыцыя па Беларусі абумоўлена яшчэ прэвентыўным жаданьнем стварыць выгадную пэрспектыву пры вырашэньні ў будучыні пытаньня аб Усходняй Прусіі (Калінінградская вобласць і прыбалтыйскія землі ў Польшчы), а таксама — ў палітыцы Нямецчыны адносна Польшчы. Немцы зацікаўленыя трымаць Польшчу ў Эўразьвязе. Наяўнасьць за Бугам Расеі (а не дэмакратычнай Беларусі) стала б дадатковым чыньнікам, які штурхаў бы Польшчу да немцаў (у Эўразьвязе), дзе немцы маюць рычагі ўплыву на Польшчу і могуць плянаваць свае інтарэсы, а ў выпадку агульнаэўрапейскага крызісу і развалу (які надыходзіць) — маніпуляваць польскім пытаньнем з Расеяй. (Не забывайма, што сярод усіх эўрапейскіх нацыяў немцы, як ніхто, здольныя палітычна глядзець на дзясяткі гадоў наперад і працаваць на сваю будучыню.)

Ёсьць тры варыянты зыходу выбараў і рэфэрэндуму 17-га кастрычніка. Першы варыянт. Байкот адбыўся. Гэта перамога грамадства над рэжымам. Афёра з трэцім тэрмінам і легітымизацыяй крэатурнага парлямэнту правальваецца. Прэзыдэнцкія выбары 2006 года павінны адбыцца па Канстытуцыі (без Лукашэнкі). Можа быць пастаўленае пытаньне аб тэрміновых новых выбарах прэзыдэнта.

Другі варыянт. Рэальна адбываецца байкот выбараў і рэфэрэндуму, але рэжым груба фальсіфікуе вынікі ўдзелу выбаршчыкаў у галасаваньні, ігнаруе відавочнае, усе факты і аргументы і, насуперак усяму, заяўляе пра „падтрымку народа” і „перамогу” ў галасаваньні.

Тады беларускае грамадства і міжнародная супольнасьць не прызнаюць вынікаў такіх выбараў і рэфэрэндуму. Рэжым застаецца ў падвешаным стане, палітычныя і маральныя пазыцыі яго пагоршацца і аслабнуць. Тым часам грамадства атрымлівае штуршок да большай кансалідацыі супраць рэжыму. Байкот кансалідуе людзей. У выніку прэзыдэнцкія выбары 2006 года могуць набыць востраканфліктны характар, дзе пазыцыі Лукашэнкі стануць хісткімі, а лёс рэжыму — няпэўным.

Трэці варыянт. Параза Беларусі. Супольнымі высілкамі ўлады і яе падстаўной „апазыцыі” (розных „ляцёркаў плюс”) і пры ляманьні немцаў у Эўразьвязе аб патрэбе дэмакратычных выбараў у Беларусі беларускіх выбаршчыкаў заганяюць на галасаваньне. Рэжым бесперашкодна фальсіфікуе вынікі і заяўляе пра сваю чарговую „элегантную перамогу”.

Першай прызнае „вынікі” Масква. Потым у дыпламатычнай форме — Эўразьвяз (адзначыўшы „контрпрадуктыўныя моманты”, недатрыманьне „фармату выбараў”, „адсутнасьць адчувальнага прагрэсу” выбарчай сістэмы і таму падобны пустапарожні эўрабюракратычны жаргон).

Зрэшты, эўраструктуры, хутчэй за ўсё, не прызнаюць вынікі незаконнага рэфэрэндуму і выбараў. Але гэта ня будзе ўжо мець значэньня. *Сутнасьць паводзінай рэжыму палягае на тым, каб захавала ўладу. Усё астатняе — для рэжыму нейстнае. У тым ліку і меркаваньні эўраструктураў.*

У выніку рэжым узмацняецца і застаецца. Лукашэнка — застаецца. Прэзыдэнцкія выбары 2006 года — прадвызначаныя. Антыбеларуская палітыка працягваецца з новай сілай. Нішто ўжо не перашкаджае плянам Масквы і Бэрліну рабіць свой парадак ва Ўсходняй Эўропе. Перад Беларусіяй рэальна паўстае пагроза катастрофы страты нацыянальнай маёмасьці, нацыянальнай культуры, насельніцтва і дзяржаўнай незалежнасьці.

* * *

Пытаньні, адлюстраваныя ў гэтым мэмарандуме, пастаянна абмяркоўваюцца ў беларускіх народна-дэмакратычных арганізацыях вызвольнага кшталту (найперш — у Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ і ў Беларускай Народнай Фронце „Адраджэньне”) і даведзеныя да ведама беларускай грамадзкасьці (у залежнасьці ад інфармацыйных магчымасьцяў, якія існуюць цяпер у краіне).

Мы спадзяемся і верым у Беларускі Народ. Мы спадзяемся таксама на разуменьне і падтрымку дзячоў міжнароднай супольнасьці, на людзей з дзяржаўным думаньнем і адказнасьцю за будучыню Эўропы. Мы ведаем таксама, што найвялікшая вольная краіна сьвету Злучаныя Штаты Амэрыкі і

наймацнейшая краіна Эўропы — Вялікабрытанія зьяўляюцца (паводле Будапэштскага Мэмарандуму 1994 года) гарантамі суверэннага Рэспублікі Беларусь. Гэта дае нам упэўненасьць, што Беларусь, абараняючы сваю незалежнасьць, змагаючыся за волю і дэмакратыю, заўсёды будзе мець падтрымку і салідарнасьць вольных краінаў, тых людзей, якім дарагія ідэалы свабоды, гуманізму і справядлівасьці ў нашым агульным сьвеце.

*Д-р Зянон ПАЗЬНЯК
Старшыня Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне”
і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ*

16 жніўня 2004 г., Нью-Ёрк

„ЖЫВЕ АМЭРЫКА! ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!”

Напярэдадні сьвята Дня Незалежнасьці Амэрыкі (4 ліпеня) амбасада ЗША наладзіла прыём. Перад беларусамі выступіў амбасадар Джордж Крол і хораша гаварыў пра Амэрыку і Беларусь. У прыватнасьці ён сказаў гэтак: „Мы адзначаем ня толькі дзясятгнёньне амэрыканцаў і змаганьне амэрыканцаў, мы адзначаем адданасьць справе і намаганьні тых, хто працягвае працаваць тут — і ў беларускім урадзе, і ў беларускай супольнасьці, імкнучыся пабудаваць моцную дэмакратыю ў Беларусі. Як Тадэвуш Касыцюшка, які нарадзіўся на зямлі сучаснай Беларусі, стаяў побач з намі, амэрыканцамі, у часе выпрабаваньняў, так і мы, амэрыканцы, будзем стаяць побач з вамі, беларусамі. Божа, багаславі Амэрыку! Божа, багаславі Беларусь!”

Гэта вельмі яркая і добразычлівая прамова. Увогуле, трэба сказаць, што мае вялікае значэньне, калі амбасадар вялікай краіны ёсьць прыхільны да Беларусі чалавек. Беларускаму, трэба сказаць, шанцавала: Суорц, Ялавіц, Спэкарт, цяпер вось Джордж Крол. Усё гэта асобы, якія пакінулі на Беларусі добры сьлед і застаюцца ў памяці беларусаў.

Парадокс, аднак, у тым, што прыхільная пазыцыя амэрыканцаў непатрэбная цяперашняму акупацыйнаму кіраўніцтву Беларусі. Страшна, відаць, робіцца ад гэтакіх патрыятычных словаў амэрыканскага амбасадара рэжымным чыноўнікам на Беларусі, якія прывыклі, як за саветамі, бэсьціць усё сваё.

Але нядоўга так будзе працягвацца гэтакае становішча. Жыла Беларусь і будзе жыць!

Тамаш РАКСА

ХРОНІКА ПАРУШЭНЬНЯЎ ПРАВОЎ БЕЛАРУСАЎ

САКАВІК — 2003 г.

3 сакавіка. Каля трох дзясяткаў беларусаў, якія працавалі на рэстаўрацыі Храму Нараджэньня Хрыстовага, што на шыпкаўскім перавале ў Баўгарыі, ня толькі не атрымалі разьлік за працу, але нават не маглі бяз грошай вярнуцца ў Беларусь. Папрацаваць на рэстаўрацыі Храму Нараджэньня Хрыстовага, збудаванага паводле загаду імператара Аляксандра II у гонар загіблых у часе руска-турэцкай вайны салдатаў, беларусам прапанавала летась маскоўская „Балтыйская будаўнічая кампанія”.

Лёс беларусаў, якія засталіся на Шыпцы, апынуўся ў руках маскоўскай „Балтыйскай будаўнічай кампаніі”. Тыя, хто вярнуўся дахаты бяз грошай, рыхтуюць дакумэнты, каб распачаць судовыя працэсы. Звычайная зьява, якая, як паказаў вопыт, беларусаў ня вучыць нічому.

2-га і 3-га сакавіка ў Менску праходзілі урачыстасьці, прысьвечаныя 195-м угодкам з дня нараджэньня Віцэнца Дуніна-Марцінкевіча. Арганізатарам імпрэзаў выступіла не дзяржава, а дасьледчык творчасці паэта *Язэп Янушкевіч.*

Угодкі з дня нараджэньня клясыка нацыянальнай літаратуры мусілі быць адзначанымі яшчэ месяц таму, у дзень нараджэньня *Дуніна-Марцінкевіча, 4*

лютага. Аднак улады ў асобе кіраўнікоў Міністэрства культуры й віцэ-прэм'ера Дражына пакінулі па-за ўвагай і гэтую падзею, і адмысловы зварот навукоўцаў. Таму даследчык творчасці заснавальніка беларускага тэатру Язэп Янушкевіч мусіў арганізаваць святкаванні самастойна. Язэп Янушкевіч: „Гэта рабілі энтузіясты, а таму — як атрымалася. І надалей, калі ня будзе ініцыятывы зь дзяржаўных структураў, то павінны ў грамадстве, сярод інтэлігенцыі знаходзіцца тэа людзі, якія й мусяць тварыць культуру. Бо культура робіцца не ў кабінэтах і не ў „авальнай залі“.

Святкаванні распачаліся ў нядзелю адмысловым набажэнствам у менскім Залатагорскім касцёле, дзе Дунін-Марцінкевіч хрысьціў пяцярэх сваіх дзяцей. А ў панядзелак адбыўся круглы стол з удзелам айчынных і замежных навукоўцаў пад назваю „Насустрач 200-годдзю: Дунін-Марцінкевіч вядомы й неведомы“.

Адначыць угодкі Дуніна-Марцінкевіча прыехалі пяць ягоных прамых нашчадкаў з Польшчы й ЗША. Прапраўнучка драматурга Барбара Чарнавецкая больш за 10 гадоў жыве за акіянам. Беларусь наведала ўпершыню, і вось як узгадвае паездку ў маёнтак *Люцынка ў Валожынскім раёне*, дзе жыў яе знакаміты продка: „Доўгія гады я ня ведала, што мой прадзед такі знакаміты беларус, што беларуская — мая мова. Я проста цалавала зямлю і тую ліпу, якую пасадзіў мой прадзед“.

4 сакавіка. Нацыянальнаму парку „Прыпяцкі“, які падпарадкоўваецца Кіраўніцтву справаў „Прэзідэнта“, карціць пашырэнне свае тэрыторыі на 50 тысяч гектараў. „Прэзідэнцкія“ службы хочуць забраць частку Жыткавіцкага раёну. Супраць выступаюць мясцовыя паляўнічыя. Кажуць, што браканьеры шмат знішчаюць зьвера й рыбы. Запаведнік больш вынішчае й рыбы, і зьвера. На тых тэрыторыях, якія хочуць у нас забраць, жывёлаў больш, чым у Нацыянальным парку. Бо ўся жывёла ад іх проста разьбеглася. Там шмат адбывалася загонных паляванняў, ледзь ні штодня... Куды ні кінься — каменны мур. Толькі людзі могуць супрацьстаяць запаведніку. Людзі вельмі злыя. Наша паляўнічая гаспадарка будзе змагацца зь імі да канца: будзем судзіцца. А большасць — кіне паляваньне і займецца браканьерствам“.

За некалькі дзён паляўнічыя сабралі 3 тысячы подпісаў супраць пашырэння Нацыянальнага парку дзеля лукашэнкаўскай камарыльці. Гэта не спыніла Жыткавіцкі райвыканкам, і ён падтрымаў прапанову Кіраўніцтва справаў прэзідэнта. Застаўся апошні крок: рашэнне мусіць ухваліць новы склад раённага савету народных дэпутатаў.

Сядзіба Нацыянальнага парку „Прыпяцкі“ знаходзіцца ў Тураве. Старшыня Тураўскага пасялковага савету *Мікалай Арцюшка* кажа:

— Зараз зямлю адбіраюць, і нічога не застаецца. Нашыя рыбакі стагодзьдзямі лавілі рыбу ў Прыпяці, а цяпер гэтага рабіць нельга.

Нацыянальны парк, вёска Азяраны. *Вольга Кулея* яшчэ памятае час, калі лясы ды палі, прылетелі да Прыпяці, яшчэ не былі асабліва ахоўванымі тэрыторыямі. Яна кажа:

— Горш людзям стала. А што ж яны забаранілі ў лес хадзіць? Мы тут нарадзіліся! Мы тут жылі. Наш лес. Наша бацькі яго і садзілі, той лес, а яны не пускаюць. Па канавах ды па лесе тулімся. Сем кілёметраў несла тэа ягады, хавалася па лесе, па дарозе не йшла. А як выйшла на дарогу, яны ў мяне адабралі іх... Страхоўце ўсё гэта!!! Раней забаранялі. Цяпер ужо ня так. Людзі сталі лес паліць. Пабачылі, што людзей не адолеюць. Гады два, як дазволілі. Рыбалоўства таксама забараняюць: штрафуюць, сеткі забіраюць.“

Дом *Зінаіды Чыжык* у 1999 годзе на нейкі час пераўтварыўся ў штаб абароны кіраўніка Беларусі, калі той наведваў пацярпелыя ад паводкі раёны.

— Прыжджаў да нас Лукашэнка, — апавядае Зінаіда Чыжык. — І тут міліцыянт сядзеў адзін на вуліцы, вартаваў, каб яго не забілі. Такі маладзосенкі міліцыянэрчык! Стаіць увесь дзень праз таго Лукашэнку. Яму загадалі, але есці ніхто яму ня дасць! Беднае тое дзіця!! Я яму кажу: хадзі ў хату, паесці!! „Не, бабушка, нельга мне. Трэба стаяць“. Шкада яго было. Адна жанчынка зрабіла з дошак плыт і пльыве, хоча Лукашэнку пабачыць, і сабакі за ёй блёхаюць. А яна вось сюды й прыехала. Паставіла свой плыт тут, сабачка

злез, і пайшлі яны разам да Лукашэнка. Падышла ды кажа: „Прэзідэнт, слухайце, у нас масла няма. Калі ласка“. А ён: „Бабушка, ня трэба масла есці, у цябе будзе „абжырэнне“ сэрца“. О то, Баглаіха пабачыла Лукашэнку! Чорт цябе бяры: „У мяне масла ё!“ А другая жанчына кажа: „У нас цукру няма“. „Бабушка, ня трэба цукар есці, дыябэт будзе“. Казаў: „Дошак я вам дам, людзей прышлю, каб пабудавалі ўсё“. І нічога — ні дошак ня даў, ні людзей. І да пабачэння, жыві як хочаш.

Згубіць працу ў Нацыянальным парку вельмі проста. Як доказ — гісторыя *Івана Паклонскага*. Аднойчы ён усяго толькі няправільна адказаў на тэлефанаваньне. „Дырэктар Нацыянальнага парку Бамбіза перавёў усю „кантору“ ў Ляскавічы. З Кіраўніцтва справаў прэзідэнта тэлефануюць і тэлефануюць: „Дайце тэлефон, дайце тэлефон“. Мне гэта надакучыла, я ім і сказаў: „Шукайце ў Ляскавічах“.

Журналіст некалькі дзён паляваў за кіраўніком Нацыянальнага парку „Прыпяцкі“, ягоным дырэктарам *Сьцяпанам Бамбізам* па тэлефоне, каб задаць наступныя пытаньні:

Чаму забіраюць тэрыторыі ў паляўнічых?

Чаму тутэйшаму насельніцтву не дазваляюць лавіць рыбу на ўласны стол?

Чаму навуковым супрацоўнікам, якія мелі свой пункт погляду на падзеі ў Парку, не падоўжылі кантракты?

Чаму сьпілаваныя дрэвы гніюць пад сьнегам? Чаму бракаваныя паркетныя дошкі, вырабленыя зь іх, употай спальваюць у кар'ерах? Чаму іх не прадаюць жыхарам навакольных вёсак, якія вымушаныя езьдзіць па дрывы за дзясяткі кілёметраў ў Калінкавіцкі раён?

Калі ён ўрэшце Бамбізу завіў, той, выслушаўшы пытаньні, кінуў слухаўку.

Гаворыць колішняга супрацоўніка навуковага аддзелу *Інна Зеніна*, якую ў свой час звольнілі за ўдзел у пікеце з нагоды ўтварэння БНР і за тое, што яна падпісала зварот у абарону ад плаванаўня Беларускай пушчы, на чале якой, дарэчы, стаіць *Мікалай Бамбіза*, брат цяперашняга кіраўніка: „Яны парушаюць закон пра асабліва ахоўваньня прыродных тэрыторыяў, — кажа Зеніна. — Нацыянальны парк страчвае ўсё больш і больш у вачах грамадзкасці як прыродаахоўная ўстанова. Нацыянальны парк усё больш мас рэпутацыю нейкай гаспадарчай адзінкі, якая досыць жорстка экспloatуе прыроду. Гэта жорсткае гаспадараньне, накіраванае на прыбытак“. (*Ягор Маёрчык*)

5 сакавіка. Галоўнаму рэдактару газеты „Пагоня“ *Міколу Маркевічу* зьмененая форма адбыцця пакараньня, якога вызвалілі з Асіповіцкай спэцкамендатуры. Прайшла трэцяя частка тэрміну, на які ён быў асуджаны. Прысуд застаўся ў сіле, але ёсць палётка ў адбываньні гэтага пакараньня“.

18 сакавіка, *Магілёў*: У Магілёве працягваецца стихійная акцыя „Захаваем бібліятэку разам!“, Акцыя скіраваная на тое, каб спыніць гарадзкія ўлады, якія намераныя высяляць бібліятэку і прадаць яе памяшканьне. Больш за 800 магілёўчан паставілі свае подпісы ў пратэст супраць закрыцця цэнтральнай гарадзкой бібліятэкі імя Карла Маркса. Цяперашняе памяшканьне бібліятэкі імя Карла Маркса — у самым цэнтры гораду, вельмі зручнае для чытачоў — гарадзкія ўлады прапануюць выставіць на аўкцыён. Гэта вельмі выгаднае месца для камэрцыі. Кіраўніцтва бібліятэкі лічыць, што расфармаваньне аддзелаў, рассягваньне фонду фактычна азначае знішчэнне. Кіраўніцтва бібліятэкі лічыць, што расфармаваньне аддзелаў, рассягваньне фонду фактычна азначае знішчэнне. Пацярпяць ад гэтага не супрацоўнікі, якім гарантавалі захаваньне месца працы, а чытачы. Бібліятэку наведвае ў год каля 20 тысяч чалавек. Загадчыца арганізацыйна-метадычнага аддзелу *Надзея Краўцова*: „Наша бібліятэка — народная, самая народная. Пакуль бясплатная. І чытае тут просты народ — рабочыя, служачыя, да 60 адсоткаў — студэнты і навучэнцы. Таму яны і выступілі ў нашу абарону“. Чытачы бібліятэкі, пэнсіянэры заявілі загадчыцы чыгальнай залі Алене Кандраценцы, што гатовыя абараняць ачаг культуры сваімі сіламі. Кандраценка: „Пэнсіянэры нашыя казалі, што як толькі прыедуць высяляць нашу бібліятэку, дык, маўляў, выклікайце нас: мы прыедзем і пакладземся штабэлямі, каб не дапусьціць разрабаваньня і рассягваньня бібліятэкі!“ (*М. Усьціновіч*)

21 сакавіка. Рашэнне аб умоўна-дагэрміновым вызваленьні асуджанага журналіста газеты „Пагоня“ *Паўла Мажэйкі* прыняў суд Жлобінскага раёну (старшыня суду Жлобінскага раёну *Віктар Малашэнка*). У папраўчай

установе адкрытага тыпу №1 пры Жлобінскім РАЎС Павал Мажэйка правёў 6 месяцаў і 21 дзень.

21 сакавіка. Менск. Сёлета забаранілі правесці выставу ў менскім Палацы мастацтваў творчай суполцы „Пагоня”. Выстава была прымеркавана да 85-х угодкаў БНР.

Цяпер мастакі „Пагоня” тэрмінова шукаюць месцы для персанальных выставаў. Сёння можна казаць ня толькі пра традыцыйны мастацкіх імпрэзаў у гонар БНР, але й традыцыйно іх перасьледу.

23 сакавіка. Менск. У цэнтры Менску міліцыя гвалтоўна разагнала дэманстрацыю ў гонар 85-х ўгодкаў БНР. У акцыі ўзяло ўдзел каля 200 чалавек. Было затрымана каля 50 чалавек, у тым ліку **Юры Беленькі, Павал Севярынец, Вячаслаў Сіўчык**, назіральнік ад праваабарончай арганізацыі „Вясна” **Віталь Кошалёў** і журналіст агенцтва

БелаПАН **Аляксей Шэін**. Акцыю праводзіла Кансэрватыўна-Хрысьціянская Партыя — БНФ. Усе падыходы да плошчы Незалежнасьці, дзе зьбіраліся ўдзельнікі акцыі, кантраляваліся АМОНам і аператыўнікамі ў цывільным.

Удзельнікі дэманстрацыі ўзялі *Бела-Чырвона-Белыя сыягі*, засьпявалі патрыятычныя песьні. Цікава, што правакатары, імкнуліся павесці людзей па вуліцы на пабійцё АМАПАМ, але дысцыплінаваныя сябры Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ не паддаліся на правакацыю агентуры. Тым часам АМАП арыштаваў правакатараў, выпадковых людзей і шмат моладзі.

24 сакавіка. Менск. ЧАРГОВЫ АКТ ВАНДАЛІЗМУ Ў КУРАПАТАХ. У Курапатах невядомыя вандалы паламалі шэсьць крыжоў. Разбурэнні заўважаў **Рацібор Бягун**, які жыве недалёка ад Курапатаў і рэгулярна наведвае ўрочышча.

Рацібор Бягун мяркуе, што да гэтага разбурэння спрычыніліся тыя ж самыя вандалы, якія паламалі некалькі дзясяткаў крыжоў у Курапатах на каталіцкіх каляды. Была ўзбуджаная крымінальная справа, але злачынцаў дагэтуль не знайшлі.

25 сакавіка. Менск. Арыштамі й штрафамі пакараў суд Ленінскага раёну Менску затрыманых у нядзелю, 23 сакавіка, ўдзельнікаў акцыі, прысьвечанай святкаваньню 85-х угодкаў абвяшчэньня БНР. Затрыманых удзельнікаў акцыі судзілі тры адміністрацыйныя судзьдзі — **Зьміцер Жданок, Алена Церашкова і Аляксандар Шылько**. Людзей, якія прыйшлі падтрымаць арыштаваных, міліцыянты ў будынак не пусьцілі. Журналістаў міліцыянты таксама трымалі на ганку, спасылаючыся на загад свайго кіраўніцтва. Назіральнікі зазначалі, што судзьдзі не зьвяталі ўвагі на супярэчлівыя паказаньні міліцыянтаў-амонаяў і неадпаведнасьць іх рапартаў зь відэаматэрыялам. На арышт ад 3-х да 15-ці сутак былі асуджаныя **Уладзімер Юхо, Валянцін Баранаў, Вячаслаў Сіўчык, Павал Знавец, Павал Севярынец, Зьміцер Філіповіч, Алег Мядзьведзеў, Валянцін Малышка, Мікалай Мяцельскі, Дзяніс Дашкевіч**. Сярод аштрафаваных **Сяргей Панкоў, Лявон Дзейка, Канстанцін Міронаў, Аксана Новікава** і сьвятар праваслаўнай царквы **Аляксандар Шрамко**.

25 сакавіка. Віцебск. Акцыя гарадзкой арганізацыі АГП, прысьвечаная 85-м угодкам БНР, доўжылася ўсяго адну газіну, пасля чаго васьмьра ўдзельнікаў несанкцыянаванага віншавальнага пікету апынуліся ў Чыгуначным райадзеле міліцыі. Гэтыя людзі меліся ўзяць удзел яшчэ й у вечаровых акцыях, заплянаваных прадстаўнікамі КХП БНФ, Партыі БНФ „Адраджэньне”, сацыял-дэмакратычнай партыі (*С. Шукіевіча*) ды іншых незалежных грамадзкіх утварэньняў.

25 сакавіка. Воршы. Адбылася акцыя, падрыхтаваная да ўгодкаў БНР аршанскімі адраджэнцамі. У цэнтры Воршы зладзілі пікет сябры Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ. Акцыя прайшла без

затрыманняў, бо была санкцыянаваная. Яе наведалі некалькі соцень аршанцаў.

25 Сакавіка. Віцебск. У часе імпрэзаў з нагоды Дня Незалежнасьці ў Віцебску затрымалі 18 чалавек. Сярод затрыманых сябры *Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ, Маладога Фронту, Аб'яднанай грамадзянскай партыі*, валанцеры праваабарончага цэнтру „Вясна”, а таксама віцебскі карэспандэнт радыё „Палёніа”.

А палове на пятую вечара ў Віцебску распачаўся супольны пікет сяброў *Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ* ды Маладога Фронту. Дзесьцера пікетуюцаў несанкцыявана выйшлі на Пляц Волі зь *Бел-Чырвона-Белымі сыягамі* ды плякатамі, аднак праз 15 хвілін больш як палова ўдзельнікаў гэтага пікету была затрыманая міліцыянтамі. У Кастрычніцкі

Цесна на вуліцах Менска.

райадзел міліцыі трапілі спадары **У. Плейчанка, А. Салаўян** ды **Б. Хамайда**, а таксама трое прадстаўнікоў Маладога Фронту, у тым ліку й старшыня гарадзкога арганізацыі **Віктар Шляхцін**.

25 Сакавіка. У Берасьці асноўныя мерапрыемствы, прысьвечаныя ўгодкам абвяшчэньня Беларускай Народнай Рэспублікі, адбываліся на так званых Балахоўскіх могілках. Тут пахаваныя жаўнеры войска генэрала **Станіслава Булак-Балаховіча**, якое ў свой час падпарадкоўвалася ўраду БНР.

Напярэдадні 25 Сакавіка актывісты руху „Зубр” на гмаху недабудаванага 15-павярховага гатэлю ў цэнтры гораду пакінулі велізарны надпіс „25 Сакавіка — Дзень Волі” і „Жыве Беларусь!”. Адмыслоўцы зь берасьцейскага ўпраўленьня надзвычайных сытуацыяў кажуць, што ў горадзе пакуль няма спэцтэхнікі, якая можа дасягнуць вышыні гатэлю, каб зьняць надпісы.

Увечары прыхільнікі незалежнаскага руху, прадстаўнікі палітычных партыяў і грамадзкіх аб'яднаньняў Берасьця наведалі вайсковыя могілкі на ўскрайку гораду. Яны ўсклалі кветкі да помніку беларускім жаўнерам з войска генэрала Станіслава Булак-Балаховіча, што змагаліся пад сыягамі БНР. Помнік усталявалі некалькі месяцаў таму дзякуючы прыватнай ініцыятыве мясцовых жыхароў, бо ў савецкі час могілкі былі занятыя ды апаганеныя.

Тыя, хто наведваў Балахоўскія могілкі, таксама прынялі ўдзел у багаслужэньні за Бацькаўшчыну, якое ладзіла берасьцейская парафія Беларускай грэка-каталіцкай царквы.

Яшчэ адна акцыя, прысьвечаная Дню Незалежнасьці, адбылася на вуліцы Савецкай. Сябры Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ распаўсюджвалі сярод берасьцейцаў незалежніцкую літаратуру і друкаваныя матэрыялы, што нагадвалі пра падзеі, якія адбыліся 85 гадоў таму. (*Алег Супрунук*)

26 сакавіка. Менск. У Савецкім судзе Менску цягам дня судзілі ўдзельнікаў акцыі 25 Сакавіка.

27 сакавіка. Менск. Пляцоўка ля крыжа „Пакутнікам Беларусі” у гэтыя цёплыя веснавыя дні, калі хутка пачаў раставаць сьнег, цалкам забалочаная. Зь вялікай трубы з-пад кальцавой дарогі няспынна цячэ вада ў бок галоўнага крыжа. Гэта — адно з наступстваў пашырэння кальцавой дарогі праз Курапаты.

Югена Афонася арыштавалі на 15 сутак, **Тацяну Ялаву** на 5 сутак. Судзілі судзі **Руслан Казадаеў**, **Аксана Рэява** і **Наталья Скугарава** паводле 156 артыкулу (дробнае хуліганства).

27 сакавіка. Менск. Намеснік начальніка Савецкага РАУС **Яўген Гуранкоў** аддаў загад выцягнуць з аўтамабіля, на якім была бел-чырвона-белая наліпка, кіроўцу. Міліцыянты адкрылі дзверы аўтамабіля, выцягнулі чалавека і сталі яго зьбіваць. Гэта бачыў карэспандэнт БелаПАНУ **Аляксей Шэй**. Ён паклікаў людзей з суду, каб дапамагчы чалавеку. Але міліцыянты яго ўжо запхнулі ў свой „крумкач”. Зьбілі **Антон Кішкурну**. Яго адвезлі ў дзяжурную частку міліцыі. Калі там убачылі, што ў Антона зламана рука, Гуранкоў загадаў скласці пратакол за нібыта непадпарадкаваньне супрацоўніку міліцыі. Антон Кішкурна дамогся накіраваньня на зьянцыё пабоёў. У шпіталі канстатвалі пералом правай рукі.

Сакавік. Менск. Дзяніс Дашкевіч сядзеў у адной камэры з сакратаром Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ **Уладзімерам Юхо** і лідэрам Маладога Фронту **Паўлам Севярынецам**. Ён распавёў пра ўмовы ўтрыманьня: „Нас у камэры было 7 чалавек. Сама камэра даўжынёй пяць з паловай мэтраў, шырынёй — 2 мэтры. Мы палічылі, што на аднаго чалавека менш за адзін квадратны мэтар. За тры сутак, што мы там сядзелі, нас ні разу не выводзілі падыхаць свежым паветрам. Калі я выйшаў, у мяне склалася ўражаньне, што гэта нейкае незвычайнае паветра, такі марскі ветрык. Кармілі нас вельмі дрэнна — два разы на суткі. Раніцай у 10 гадзінаў давалі нейкую кашу, перамешаную з вадой. Абед і вячэра былі разам — зноў нейкая нясмачная каша, паўсырая катлета, суп бяз солі і гарбата бяз цукру”.

КРАСАВІК — 2003

3-га красавіка 2003, Менск. Дэпутаты Менскага райсавету абсалютнай большасьцю пры адным голасе супраць прагаласавалі за перадачу часткі зямлі Менскага раёну гораду. Курапакі лес, частка якога раней належала гораду, а частка — раёну, неўзабаве стане цалкам гарадзкой зонай. Галоўны архітэктар Менску і непрыхільнік беларускай спадчыны **Аляксандар Чодовіч**: „Гэты мэмарыял падзелены калыцавой дарогай на тую частку, якая знаходзіцца ў горадзе, і тую, што за горадам. З ініцыятывы курапацкага грамадзкага аб'яднаньня* мы падрыхтавалі службовую запіску. Кіраўніцтва гораду падтрымала гэта. І ў юрыдычным афармленьні, у землебудуўнічай справе мы ўключаем тэрыторыю другой часткі, той, што належыць цяпер раёну, у межы гораду, каб стварыць найперш юрыдычную асобу, якая будзе абслугоўваць гэтую тэрыторыю з адзіным падпарадкаваньнем гораду. І каб у будучыні фармаваць бюджэт гэтага мэмарыялу і нешта зь ім рабіць, таму што сёньня, на жаль, мы бачым і вандалізм, і непаважлівае стаўленьне да гэтага смутнага месца. Ды й спрэчак шмат, што зь ім рабіць. Ёсьць таксама размовы пра тое, што апроч гэтай тэрыторыі памерам 30 гектараў, трэба яшчэ сотню гектараў зрабіць ахоўнай зонай. Але гэта неабгрунтавана і нерэальна... Мы адмовілі ва ўзгадненьні праекту будаўніцтва катэджаў там. Пакуль адмовілі. Хаця я ня бачу нічога ненатуральнага ў гэтым будаўніцтве. Мы проста бачым нерацыянальнасьць катэджаў. Створаная інфраструктура — гандлёвыя памяшканьні, транспарт — гаворыць пра тое, што там можна размясьціць значна больш. Гэта вялікая раскоша — будаваць там катэджы. На нашу думку, там мусіць быць забудова на 5 — 7 паверхаў, шматкватэрныя дамы”.

3-га красавіка. Горадня. Выйшаў з-пад арышту горадзенец **Мікола Воран**. Яго пакаралі арыштам за ўдзел у святкаваньні Дня Незалежнасьці, і ён сем сутак адседзеў у камэры спэцпрыёмніка Кастрычніцкага райаддзелу міліцыі Горадні. На вуліцы яго сустрэлі сябры зь бел-чырвона-белым букетам. Спадар Воран — актывіст мясцовай арганізацыі БНФ, працуе намеснікам дырэктара фірмы. 23 сакавіка ён выступіў каля мэмарыяльнай шыльды, прысьвечанай

* Месца на ўвазе падстаўная арганізацыя, кантралюемая „ворганамі”. (рэд.)

Ураду БНР, сказаў пра неабходнасьць бараніць незалежнасьць. Суд палічыў яго актывістам удзельнікам несанкцыянаванай акцыі. М. Воран: „З намі рэжым размаўляе моваю кратаў і мовай дубінак. Гэта вельмі прыкра, але нічога ня зробіш. Мы павінны змагацца за Беларусь — нягледзячы ні на што. Я адчуваў за сваёй сьпінай, за гэтымі турэмнымі кратамі падтрымку сяброў нашага Фронту, усіх маіх папчэчнікаў”.

Спачатку Міколу Ворана зьмясьцілі ў цеснай камэры, дзе разам зь ім знаходзіліся дзесяць арыштаваных. Там было цёмна, брудна і задушна — ён выказаў пратэст. І толькі потым яго перавялі ў крыху чысьцейшае памяшканьне, дзе таксама давялося спаць на голай падлозе. (*Сяргей Астравіцкі*)

3-га красавіка. Менск. 16 маладых людзей правялі пікет насупраць амэрыканскай амбасады. Яны трымалі *Бел-Чырвона-Белы сыяг* і сыяг ЗША, а таксама плякаты „Амэрыка, мы з табою”, „Хусэйн мусіць сысьці” і „Далю тыранаў!”

Праз паўгадзіны пасля заканчэньня пікету супрацоўнікі міліцыі затрымалі амаль усіх пікетуюцаў. На **Любоў Кучынскую**, **Леаніда Навіцкага**, **Уладзімера Кобеца** і **Тацяну Ялаву** склалі пратаколы за адміністрацыйнае парушэньне. Непаўнагадовых удзельнікаў пікету і яшчэ некалькіх чалавек адпусцілі. У хуткім часе яны паўстануць перад судом.

Адметна, што падчас пікетаў, якія праходзілі ля сьценаў амбасады пад антыамэрыканскімі лёзунгамі, міліцыя ня ўмешвалася і ўдзельнікаў да адміністрацыйнай адказнасьці не прыцягвала. (*Любоў Лунёва*)

3-га красавіка. Гомель. Суд Чыгуначнага раёну Гомелю (судзьдзя **Аляксандар Хоміч**) адхіліў скаргу старшыні грамадзкага аб'яднаньня „Грамадзянскія ініцыятывы” **Віктара Карніенкі** ў дачыненні да чыноўнікаў раённай пракуратуры. Судзьдзя заявіў, што ня бачыць складу злачынства ва ўчынках службовых асобаў.

(Чыноўнікі абласной управы юстыцыі, падатковай інспэкцыі, апэратары дзяржаўнага тэлерадыёаб'яднаньня, а таксама іншыя невядомыя людзі ўварваліся ў прыватны дом Віктара Карніенкі на вуліцы Палескай, калі там знаходзіўся амбасадар Злучаных Штатаў Амэрыкі ў Беларусі Майкл Козак. Ня маючы законных падставаў, чыноўнікі груба парушалі недатыкальнасьць жылля, гарантаваную Канстытуцыяй.)

Спадар Карніенка падаў адмысловую заяву пракуратуры Чыгуначнага раёну Гомелю **Леаніду Лашкіну** з просьбай распачаць крымінальную справу супраць нахабства чыноўнікаў. Згадваліся канкрэтныя прозьвішчы, іншыя нават былі сфатаграфаваныя.

Тым ня менш, пракуратура адмовілася ўзбуджаць крымінальную справу і наагул ніяк не адрэагавала на дзеянні чыноўнікаў. Разьбіральніцтва ў судзе паказала, што норма Канстытуцыі пра недатыкальнасьць жылля ня дзейнічае. (*Казімер Яноўскі*)

7 красавіка. Віцебск. Сябры Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ **Уладзімер Пleshчанка**, **Аляксандар Салаўян**, **Барыс Хамайда** праводзілі пікет. Уладзімер Пleshчанка стаў са скаронкай ды абвэсткай пра зьбіраньне сродкаў на абарону беларускай незалежнасьці.

Падчас пікетаваньня ля „Сіняга дому” да спадара Ул. Пleshчанкі падыйшлі ўчастковы маёр **Іваноў** ды незнаёмы, які заявіў міліцыянту, што колькі хвілін таму на гэтым самым месцы Уладзімер Пleshчанка кінуўся да яго біцца ды нанёс цялесныя пашкоджаньні. Сябры паведалі, што гэта няпраўда, што гэтага нібыта „пацярпелага” яны бачыць упершыню.

Але участковы міліцыянт прымусіў спадара Пleshчанку сесці ў патрульную машыну ды паехаць у пастарунак. Разам зь імі за сьведку здарэньня паехаў і спадар Салаўян. У пастарунку на абодвух сяброў Партыі БНФ склалі пратаколы за несанкцыянаванае пікетаваньне, а на спадара Пleshчанку быў складзены яшчэ й пратакол за дробнае хуліганства. У пастарунку Уладзімер Пleshчанка склаў заяву пра тое, што лічыць гэтае здарэньне правакацыяй з боку ўладаў, бо неаднаразова чуў ад чыноўнікаў рознага ўзроўню пагрозы „знайсці сродкі”, каб пазбавіцца ад ягонай непажаданай прысутнасьці ля „Сіняга дому”. Гэтая заява мусіць быць прыкладаная да будучае судовае справы. (*Браніслава Станкевіч*)

11 Красавіка. Гомель **Чацьвёртае** пашырэнне Нацыянальнага парку „Прыпяцкі”. Сэсія Жыткавіцкага райсавету зацьвердзіла рашэньне выканкаму пра перадачу нацыянальнаму парку „Прыпяцкі”, які належыць

кіраўніцтву справаў „прэзідэнта”, 50 тысяч гектараў паляўнічых палеткаў. Тэрыторыі перададзеныя нацыянальнаму парку, нягледзячы на пратэстныя лісты з трыма тысячамі подпісаў жыхароў раёну да Аляксандра Лукашэнкі, старшыні Савету Рэспублікі „Нацыянальнага сходу” спадара Вайтовіча, іншых высокіх асобаў.

Не ўзялі пад увагу пратэст людзей перад райвыканкам. З залі паседжання выдалілі каля паўсотні выбарцаў з *Турава, Людзяневічаў, Вільчы*, якія прыехалі абараняць тэрыторыі.

Цяперашняе пашырэнне межаў парку — чацьвертае па ліку пасля таго, як тут стала гаспадарыць управа кіраўніка вышэйшай ўлады. З колішніх 62 тысячаў гектараў сапраўды ўнікальнага прыроднага запаведніка, нацыянальны парк пашырыўся да 235 тысяч гектараў. Тут створана на валютныя крэдыты гомельскіх аддзяленняў „Беларусбанку” і „Беларускага банку разьвіцця” эксперымэнтальная гаспадарка „Ляскавічы”. Яна пілуе запаведныя дубровы і сасоннікі на выраб і продаж за мяжу паркету, розных піламагэрыялаў.

На тэрыторыі нацыянальнага парку пабудаваныя 46 паляўнічых вышак, разьмешчаны тры адмысловыя базы: кэмпінг у Хлюпінскай Будзе, Чарацянка і дом паляўнічага ў Ляскавічах. Сюды прыязджаюць на паляваньне багатыя замежнікі. Тут разьмешчана і летняя рэзыдэнцыя Лукашэнкі.

15 красавіка. Менск. Прадстаўнік Дэпартаменту аховы гісторыка-культурнай спадчыны і рэстаўрацыі пасля наведваньня Курапатаў склаў акт аб парушэньні заканадаўства прадпрыемствам „Вігэўрабуд”. У бліжэйшым часе ўсе дакуманты, датычныя да гэтай справы, дэпартамент перадаць у абласную пракуратуру.

17 красавіка. Менск. Намесніцу старшыні Менскай абласной арганізацыі шматдзетных бацькоў *Тэрэзу Лісоўскую* звольнілі за ўдзел у маршы „За лепшае жыццё”. Тэрэза Лісоўская мае чатырох дзяцей. Старэйшаму сыну 16 гадоў, малодшаму — 4. Яна некалькі гадоў працавала ў арганізацыі „Зямля. Лёс. Дзеці”, а потым займала пасаду намесніка старшыні абласной арганізацыі ў Асацыяцыі шматдзетных бацькоў. Дапамагала шматдзетным сем’ям у Менскай вобласці.

Сям’я Тэрэзы Лісоўскай жыве ў аднапакаёвай кватэры і чакае ад выканкаму больш-менш годнага жылля. Цяпер Тэрэза засталася без заробку і бяз працы, дзе яна адчувала сябе запатрабаванай. Тэрэза Лісоўская зьмешчана ў шпіталь хуткай дапамогі з інсультам. Шматдзетная маці трапіла туды пасля таго, як яе выключылі з арганізацыі.

17 красавіка. Менск. Як паведаміў лідэр Маладога Фронту *Павал Севярынец*, актыўна арганізацыі будуць выкарыстоўваць усе магчымасці, каб ня даць распачаць будаўніцтва катэджнага пасёлку „Сонечны” ля Курапатаў. Паводле Севярынца, маладафронтаўцы абралі „партызанскую тактыку”. „Там была зробленая разьметка ўчасткаў, нацягнутыя вярткі, пастаўленыя тычкі, нават высаджаныя саджанцы бярозы, каб адгарадзіць гэтак будаўніцтва ад Курапатаў. Ні дзяржава, ні міліцыя, ні пракуратура ня робяць ніякіх захадаў, каб спыніць гэтак незаконнае будаўніцтва. Калі ў дзяржавы няма сілаў на гэта, то Малады Фронт у стане будзе забясьпечыць ахову. Малады Фронт парупіўся, каб ні гэтых тычак, ні саджанцаў, нічога іншага там не было. Застаўся хіба што бэтонны плот, але калі „Вігэўрабуд” будзе паводзіць сябе гэтак жа нахабна, як і дагэтуль, то, думаю, і бэтоннага плота тут хутка ня будзе”.

Паводле намесніка старшыні Дэпартаменту гісторыка-культурнай спадчыны і рэстаўрацыі *Ігара Чарняўскага* высадка саджанцаў ля Курапатаў была незаконная.

(Рэдакцыя „Бел. Вед.”; Прэс-служба Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ.)

НАРОДНЫ МЭМАРЫЯЛ

Усё лета сябры Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ і дабраахвотнікі працавалі на талоках па ўпарадкаваньню і будаўніцтве „Народнага Мэмарыялу” ў Курапатах. Рамантавалі і аднаўлялі крыжы, пашкоджаныя вандаламі, даглядалі тэрыторыю. Талокі адбыліся 5, 12, 19, 26 чэрвеня, 3, 10, 17, 24, 31 ліпеня, 7, 14, 28 жніўня.

28 жніўня каля 50 фронтаўцаў працавалі цэлы дзень, устанавілі 64 новыя крыжы. Сьвятар Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы *айцец Леанід* асьвяціў больш за 100 новых крыжоў. Робацца вялікая беларуская і Божая справа.

Инфа/БНФ

АБ ДЗЕЙНАСЬЦІ СУПРАЦЬ НЕЗАЛЕЖНАЙ БЕЛАРУСІ

(ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ)

На працягу апошніх дзесяці гадоў Расея праводзіць агрэсіўную заборную палітыку з мэтай ліквідацыі незалежнай Беларускай дзяржавы і інкарпарацыі нашай краіны ў склад Расейскай імпэрыі. Мы назіраем ў рамках гэтых драматычных працэсаў дзеянне некалькіх палітычных сілаў. Гэта выразнае супрацьстаянне расейскага імпэрыялізму і патрыятычных сілаў Беларусі, якія маюць супрацьлеглы мэты. У дэмакратычных краінах ёсць імкненьне шэрагу палітыкаў і грамадзкіх сілаў падтрымаць незалежны і дэмакратычны шлях разьвіцця Беларусі. Аднак, у той жа час у Беларусі і ў сьвеце дзейнічаюць палітыкі і палітычныя сілы, якія, выкарыстоўваючы дэмакратычную рыторыку і мэгады дзынфармацыі і падману, садзейнічаюць Расеі ў здзяйсненьні яе імпэрыялістычных плянаў. У выніку Беларусь стала арэнай змаганьня, дзе зноў сутыкнуліся і аб’ядналіся расейскія і эўрапейскія (перш за ўсё нямецкія) інтарэсы. Лёгіка гэтых інтарэсаў такая, што як Усходу, гэтак і Захаду перашкаджаюць беларускія нацыянальна-дэмакратычныя сілы — рух, накіраваны на сьцвержаньне беларускіх дэмакратычных каштоўнасьцяў і на ўсталяваньне моцнай незалежнай беларускай дзяржавы. Кагэбоўская Масква ня хоча, каб была моцная незалежная Беларусь, а лібэральная Эўропа хоча сьцвердзіць тут свае паняцьці пра дэмакратыю ды эканоміку і мець уплыў.

Што такое расейскі забор, мы ведаем. А што сабой ўяўляюць дзяржавы, дзе „дэмакратычную” палітыку вызначаюць зьнешнія сілы, то дастаткова глянуць на Сэрбію ды Грузію (хоць да гэтага ж кола адносіцца і Беларусь, толькі тут палітыку дыктуе Масква). На падыходзе новыя лукашэнкі (папулізм левага кішталту) у Польшчы, Славаччыне і Летуве, у пэрспэктыве — на Украіне.

Беларусам трэба выразна бачыць, што адбываецца ў сьвеце і што хочучь зрабіць у Беларусі будаўнікі двух імпэрыяў — расейскай гэбоўскай на Усходзе і эўрапейскай лібэральнай на Захадзе. І адны, і другія не зацікаўленыя мець перад сабой незалежніцкія беларускія нацыянальна-дэмакратычныя сілы (г. зн. сілы беларускага Адраджэньня і дэмакратыі на пазыцыях ідэалаў 25-га Сакавіка). *На задачы ліквідацыі беларускага Адраджэньня (палітычна — Беларускага Народнага Фронту) і абылося першае паяннаньне заходняга лібэралізму з расейскім эбзізмам (місія Ганса Георга Віка) і з сіламі ўнутранай акупацыі (Лукашэнка).*

Пасля расколу БНФ у 1999 г. і забяжываньні інфармацыі аб яго дзейнасьці (на Захадзе і на Усходзе, практычна, поўнасьцю) уплыў чужых сілаў у палітыцы Беларусі адчувальна павялічыўся. Істотным было стварэньне імі на Беларусі неадраджэнскай „кіруемай апазыцыі” ўплыву, дзе непадзельны агентурны кантроль мае гэбоўская Масква, а фінансавыя рычагі — заходнія структуры.

Ускладнілася палітычная структурнасьць і сітуацыя, дамінуючая роля КГБ у палітыцы ўсталявала новыя формы палітычнага змаганьня (так званыя „палітэжналёгіі”) ва ўсіх сфэрах дачыньняў, асабліва ў інфармацыі, дыпляматыі і прапагандзе. Беларускае грамадзтва ў значнай сваёй частцы аказалася непадрыхтаваным да такой падступнай і лжывай палітыкі і сталася аб’ектам пастаянных маніпуляцыяў з боку скаардынаванай рэжымнай групы ўлады і вікаўскай „апазыцыі”.

Наша задача ў гэтым Паведамленьні даць інфармацыю аб тым, што адбываецца на Беларусі цягам апошніх месцаў, расказаць пра тэндэнцыі, якія мы разглядаем як пагрозылівыя для нашай беларускай дзяржаўнай будучыні.

***

Беларускі Народны Фронт „Адраджэньне” пад кіраўніцтвам Зянона Пазыняка і Кансэрватыўна-Хрысьціянская Партыя — БНФ арганізоўваюць у Беларусі супраць расейскай агрэсіі. Больш за сем месяцаў таму, у верасьні 2003 г. група беларусаў выступіла ў якасьці суб’ектаў канстытуцыйнага і міжнароднага права (грамадзянаў) і накірвала заяву ў адрас кіраўніцтва Расейскай Фэдэрацыі з патрабаваньнем перастаць умяшвацца ва ўнутраныя справы нашай краіны, спыніць дзейнасьць па інкарпарацыі Беларусі пад шыльдай незаконнай „саюзнай дзяржавы”. Патрабаваньне грунтавалася на парушэньні Расейскай Фэдэрацыі канстытуцыйных правоў грамадзянаў Беларусі ў выніку падпісаньня 8 сьнежня 1999 г. незаконнай міжнароднай дамовы аб стварэньні саюзнай дзяржавы і рэалізацыі яе палажэньняў. Паводле Беларускай Канстытуцыі Рэспубліка Беларусь ёсьць унітарная дзяржава (арт.1), не дазваляецца заключачь міжнародныя дамовы, якія супярэчаць Канстытуцыі (арт.8). Грамадзяне патрабавалі:

- дэнасаваць незаконны дагавор ад 8 сьнежня 1999 г. аб стварэньні саюзнай дзяржавы,
- ліквідаваць усе незаконныя арганізацыйныя структуры незаконнай саюзнай дзяржавы,
- спыніць працу па падрыхтоўцы навязанага беларусам незаконнага рэфэрэндуму аб прыняцьці „канстытуцыйнага акта” незаконнай саюзнай дзяржавы, які плянуюць правесці ва ўмовах бяспраўя і дыктатуры.

Заява была накіраваная кіраўніцтву Расейскай Фэдэрацыі праз пасла Расейскай Фэдэрацыі ў Беларусі сп. А. Блахіна і была надрукаваная ў газэце „Народная Воля” за 10 верасьня 2003 г. пад загалоўкам „Расія, спыні ўмяшаньне ва ўнутраныя справы Беларусі!”

Адказу з Расеі грамадзяне Беларусі не атрымалі. З гэтага беларусы павінны зрабіць высновы аб далейшых дачыньнях з Расеяй.

Судовая сістэма ў Беларусі таксама стала ў глухую абарону акупацыйнага рэжыму Лукашэнкі і ў парушэньне беларускага заканадаўства адмовіла грамадзянам ў разглядзе справы аб прызнаньні несапраўднаму дагавору ад 8 сьнежня 1999 г. „аб стварэньні саюзнай дзяржавы”.

Пра грубае парушэньне Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і Закону „Аб Прэзыдэнце Рэспублікі Беларусь” вядома Вярхоўнаму суду Рэспублікі Беларусь і Канстытуцыйнаму суду Рэспублікі Беларусь. Ініцыятыўная група „Беларуская Салідарнасьць” праводзіць збор подпісаў пад калектыўнай заявай у Вярхоўны суд з патрабаваньнем скасаваньня незаконнага дагавору ад 8 сьнежня 1999 г. аб стварэньні саюзнай дзяржавы. Калектыўную заяву падпісалі больш за 4500 грамадзянаў Беларусі.

З розных рэгіёнаў Беларусі ў Вярхоўны суд паступаюць таксама індывідуальныя заявы ад грамадзянаў. Кожны заяўнік патрабуе: „З гэтай аднаўленьня маіх правоў у судовым парадку, парушаных дагаворам аб стварэньні саюзнай дзяржавы ад 8.12.1999 г., прашу, ў адпаведнасьці з артыкулам 116 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, накіраваць у Канстытуцыйны суд прапанову даць заключэньне аб адпаведнасьці палажэньняў артыкулаў 1, 17, 18 Дагавора аб стварэньні саюзнай дзяржавы ад 8.12.1999 г. палажэньням артыкула 1 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.”

На законнае патрабаваньне грамадзянаў Вярхоўны суд зрабіў больш за 150 адказаў, зробленых пад капірку: „Ваша заява пакінута без задавальнення, паколькі падставы для звароту ў Канстытуцыйны Суд Рэспублікі Беларусь з прапановай аб дачы заключэньня на пытанні адпаведнасьці названых Вамі нормаў міжнароднага дагавора Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь не маецца.”

Такім чынам, мы назіраем скаардынаваную блакіроўку законных патрабаваньняў грамадзянаў Беларусі з боку рэжыму Лукашэнкі і з боку рэжыму Пуціна. Гэта ёсьць яшчэ адным пацьверджаньнем таго, што Пуцін і Лукашэнка вядуць ўзгодненую незаконную дзейнасьць па ліквідацыі дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі. Праект інкарпарацыі Беларусі быў і застаецца ключавым момантам ў крамлёўскіх плянах аднаўленьня „вялікай Расеі”. З захопам усіх уладных структураў Расеі арганізацыяй КГБ-ФСБ рэалізацыя праекту набывае больш сістэмны і агрэсіўны характар.

***

Пасьля кароткага перапынку, зьвязанага з выбарамі ў Расеі, аднавілася дзейнасьць незаконных ворганаў незаконнай „саюзнай дзяржавы”. У сакавіку

2004 г. адбылося два паседжаньні „парлямэнцкага сходу саюзнай дзяржавы” і на травень месяц рыхтуецца паседжаньне так званага вышэйшага дзяржаўнага савета саюзнай дзяржавы.

Барыс Грызлёў, які ў 2003 г. удзельнічаў у распрацоўцы незаконнага „канстытуцыйнага акту” „саюзнай дзяржавы”, цяпер ужо ў ролі сьпікера Дзярждумы Расеі і старшыні незаконнага парлямэнцкага сходу гэтак званай „саюзнай дзяржавы”, агучыў 29 сакавіка 2004 г. пляны змоўшчыкаў: „Працэс саюзнага будаўніцтва ўступіў у пэрыяд выпрабаваньня практыкай. Мы ўшчыльную падышлі да самага адказнага і самага складанага этапу саюзнага будаўніцтва — вызначэньня дзяржаўнага ўпарадкаваньня і прававой сістэмы нашага Саюза. **У сувязі з гэтым, важнейшай задачай зьяўляецца прыняцьце Канстытуцыйнага Акта Саюзнай дзяржавы, праект якога пры неспрэчным удзеле саюзных парламентарыяў ужо распрацаваны і ўнесены на разгляд ВДС.** „Разам з тым у Парлямэнцкім Сходзе ёсьць разуменьне таго, што працэсу прыняцьця Канстытуцыйнага акта неабходна надаць новы імпульс і выпрацаваць алгарытм нашай далейшай сумеснай работы...” (газэта „Звязда” за 30 сакавіка 2004 г.). „Алгарытм сумеснай работы” змоўшчыкаў, якія занятыя справай ліквідацыі суверэннай дзяржавы Рэспублікі Беларусь, — гэта ўзор палітыкі ашуканства, подкупу, міжнароднай карупцыі і агрэсіі.

У той жа час расейскае палітычнае кіраўніцтва спрабавала рэалізаваць ліквідацыю Беларускай дзяржавы іншым спосабам — без Лукашэнкі і пры ўмове палітычнай ліквідацыі Лукашэнкі. Пра гэта была дадзена інфармацыя на міжнароднай канфэрэнцыі, якая праводзілася ў лютым 2004 г. у г. Рызе. „Белорусская делавая газета” за 17 лютага 2004 г. напісала: „В частности, было сообщено, что „гонцы от Путина” недавно были в Вашингтоне и предлагали свой вариант решения белорусского вопроса. Дословно их предложение было пересказано так: мы убираем Лукашенко, но Беларусь входит в состав России. Понимания такая постановка вопроса не нашла не только в США, но и в Европе”.

Таму, як сьведчыць вышэй прыведзенае выказваньне Б.Грызлёва, змоўшчыкі вяртаюцца да „алгарытму сумеснай работы”, які павінен, па іхняй задуме, завершыцца рэфэрэндумам па зьмене Канстытуцыі Беларусі.

Падзеі гэтага года паказваюць, што антызаконаная дзейнасьць па ліквідацыі Беларускай дзяржавы вядзецца ў эканамічным, арганізацыйным і інфармацыйным кірунках.

У эканамічнай галіне галоўнымі ёсьць акты па падрыхтоўцы ўвядзеньня расейскага рубля і захопу Расеяй стратэгічных аб’ектаў Беларускай уласнасьці.

Прыкладам найбольш агрэсіўнага акту супраць беларусаў ў эканамічнай сфэры стала „газавая вайна”, разгорнутая Пуціным і Лукашэнкам у лютым 2004 г. Цяпер відавочна, што гэта была сплянаваная Крамлём і рэжымам Лукашэнкі апэрацыя, вынікам якой стала рэзкае павышэньне ў Беларусі коштаў камунальных паслугаў, цэнаў на паліва і адпаведна на ўсе тавары і паслугі. Увесь цяжар па „стабілізацыі” дзеля ўвядзеньня расейскага рубля ўскладзены на жыхароў Беларусі. Рэалізацыя гэтай апэрацыі дазволіла кіраўніку Цэнтрабанкі Расеі Ігнацэву і кіраўніку Нацыянальнага банка Беларусі Пракаповічу заявіць, што ўвядзеньне расейскага рубля ў Беларусь падрыхтаванае і наступным павінна быць палітычнае рашэньне.

Больш за 70% грамадзянаў Беларусі выказваецца супраць аб’яднаньня з Расеяй. „Стваральнікі” незаконнай саюзнай дзяржавы ведаюць, што арганізаваць і правесці рэфэрэндум асобным актам немагчыма. Грамадзяне Беларусі ня пойдучь на рэфэрэндум на зьмене Канстытуцыі. Таму ліквідатары Беларускай дзяржавы робяць стаўку на восеньскія выбары ў незаконную лукашэнкаўскую палату. **Яны маюць намер правесці разам з „выбарамі” і антызаконы „рэферэндум”.**

Расейскае кіраўніцтва прымае ўсе арганізацыйныя захады, каб Эўразьвяз і Рада Эўропы прызналі гэтыя „выбары” за легітымныя па фармальным прыкметам. Пастаўлена задача пераканаць эўрапейцаў, што незаконна створаная Лукашэнкам палата зьяўляецца парламантам; што „выбары” ў палату дастаткова дэмакратычныя, паколькі ў гэтых выбарах рыхтуецца прыняцьце удзел „аб’яднаная апазыцыя”; што рэжым Лукашэнкі гатовы зьмяніць выбарчы кодэкс; што праз гэтыя „выбары” можна дасягнуць зьменаў на карысьць дэмакратыі ў Беларусі. Гатовыя нават увесці квоты па палавой прыкмеце (відаць ва ўгоду

„рэвалюцыянэрам” Зўразьвязу) і забясьпечыць 30-40 адсоткаў жанчын у палаце (у СССР ужо гэта праходзілі). Дзеля стварэньня даверу да палатных выбараў у Беларусі прыцягнуты ўвесь дыпляматычны корпус Расеі ў Эўропе.

У гэтым махлярстве ўдзельнічае і групоўка заходніх дыпляматаў і экспэртаў, галоўным чынам зь Нямеччыны: **Ганс Вік**, **Вольфганг Берандт**, **Ута Цапф** ды іншыя. З публікацыяў іхных выказваньняў у друку даўно вядома, што гэтыя „спэцыялісты” трымаюцца канцэпцыі „дэмакратызацыі” Беларусі праз далучэньне Беларусі да „дэмакратычнай” Расеі. Гэтыя „беларусазнаўцы” набылі практыку падчас „выбарчых кампаніяў” 2000 і 2001 гадоў у Беларусі. Сп. Вік расказаў ў інтэрв’ю для „Белорусской Газеты” (№1 за 12.01.2004), якая выдаецца ў Менску, як падчас абвешчаных дыктатарам Лукашэнкам „парляманцкіх выбараў” у Беларусі ў 2000 г. Эўрапейская камісія, адвядзчы беларускія змагарныя працэсы ўбок, „накіравала грошы на падтрымку дыялёгу паміж урадам Беларусі і апазыцыяй. І ўсё эўрапейскія ўрады былі ў курсе, ня было ніякіх таямніцаў. *Адзінай таямніцай было тое, што паперы падпісаў таксама ішф беларускага КГБ, іншых таямніцаў ня было*” — паведаміў Ганс Вік. Такім чынам, нямецкі дыплямат (былы кіраўнік нямецкай выведкі) прызнаўся, што ўшчыльную супрацоўнічаў з КГБ за плячымя эўрапейскіх урадаў.

Гэтае супрацоўніцтва мела вынікі і падчас прэзыдэнцкіх выбараў 2001 г. Сп. Вік актыўна ўдзельнічаў у фармаваньні прамаскоўскай „аб’яднанай апазыцыі” у падтрымку „адзінага кандыдата” з ліку падкантрольных КГБ асобаў савецкай намэнклятуры. Тады „адзіным кандыдатам” прызначылі сп. **У. Ганчарыка**, блюга вышэйшага чыноўніка савецкіх прафсаюзаў у Беларусі. Прызначэньне гэтай непапулярнай асобы „адзіным кандыдатам” ад прамаскоўскай „аб’яднанай апазыцыі” было ўзгодненае з Масквой. Вэтэран савецкай намэнклятуры У.Ганчарык адпаведна выканаў прызначаную яму ролю — давёў да абсурду супрацьстаяньне паміж „намэнклятурным дыктатарам” Лукашэнкам і намэнклятурным „дэмакратам” Ганчарыкам. У выніку Лукашэнка атрымаў сваю „элегантную перамогу”, а Ганчарыку пасля адпрацоўкі сваёй ролі далі хлебнае месца ў структурах „саюзных” прафсаюзаў у Маскве.

Менавіта зь невялікай групоўкі ў складзе 20-30 асобаў, якую сфармаваў у „аб’яднаную апазыцыю” і арганізаваў сп. Г. Вік па ўгадненьні з КГБ, і створаньня цяпер „кааліцыі” і „блэкі” для ўдзелу ў выбарах 2004 года ў лукашэнкаўскай палаткі. Перад імі пастаўлена задача імітаваць дэмакратычнасьць гэтых „выбараў” (паўтараць той жа правальны варыянт алягэрнагавы Лукашэнку, які яны адпрацоўвалі ў 2001 г.). На палітычным полі Беларусі зьявіліся пустыя „выбарчыя кааліцыі”: „пяцёрка+”, (С. **Калікін**, **А. Лябедзька**, **В. Вячорка**, **С. Шушкевіч**, **А. Бухвостаў**), „Свабодная Беларусь” (А. **Саньнікаў**, **Г. Грушавы**), „Эўрапейскі выбар” (М. **Статкевіч**), „За новую Беларусь” (М. **Марыніч**), „За лучшую жизнь” (В. **Лявонаў**) і іншыя. Яны аднагалосна публічна прызнаюць, што гэтыя выбары будуць сфальшаваныя лукашэнкаўскім рэжымам. Аднак сьведма ідуць на гэтыя „выбары”, выступаючы ў ролі „дэмакратызатараў” для ашуканства эўрапейскай супольнасьці. Ім даручана яшчэ адна важная роля — прыцягнуць на выбарчыя ўчасткі пратэстны электрат, каб забясьпечыць 50%-ю яўку выбаршчыкаў.

Адпаведная роля ў „дэмакратызацыі” гэтых фальшывых выбараў даручана і групоўцы лукашэнкаўскіх палатнікаў „Рэспубліка” (В. **Фралоў**). Яна абвясціла пра правядзеньне акцыі „збор подпісаў за зьмены выбарчага кодэксу”. Акцыя беспэрспэктывная па выніках, але шкодная, паколькі ўцягвае людзей у рабленне пустой справы. Так у гэтую пустую справу ўцягнулі грамадскую арганізацыю „Таварыства беларускай мовы” (А. **Трусаў**) і грамадскую ініцыятыву „Сход інтэлігенцыі” (У. **Колас**, А. **Марачкін**).

У маскоўскім пляне зьнішчэньня Беларускай дзяржавы вікаўская „аб’яднаная апазыцыя” адыгрывае сваю ролю. Расейскія спэцслужбы і падпарадкаваньня ім „аналітычныя і стратэгічныя” цэнтры разам з эўрапейскімі дзеячамі кшталту Ганса Віка выстаўляюць гэтых намэнклятурных „апазыцыянераў” у якасьці прадстаўнікоў дэмакратычных сілаў Беларусі, якія нібыта аб’ядноўваюць сілы беларускага грамадства ў барацьбе супраць дыктатуры і за дэмакратыю ў нашай краіне. Іх рэгулярна запрашаюць у Маскву на сустрэчы з крамлёўскімі аналітыкамі і дарадцамі „Совета по внешней и оборонной политике” (СВОП) — дзеячамі расейскага

КГБ-ФСБ. Масква выкарыстоўвае іх як інфарматараў з мэтай каардынацыі і прысьпешваньня працэсаў ліквідацыі Беларускай дзяржаўнасьці. Не-выпадкава у друку падаецца мінімум інфармацыі пра гэтыя сустрэчы ў Маскве і мінімум прозьвішчаў яе ўдзельнікаў зь беларускага боку. Супрацоўнікі з Масквой добра разумеюць зьлічыннасьць сваіх учынкаў. Апошняя такая сустрэча адбылася 19 сакавіка 2004 г., пра што паведаміў А. Бухвостаў (адзінае прозьвішча зь ліку беларускіх удзельнікаў, згаданае ў публікацыі), які аб’яўляе сябе кіраўніком партыі працы, прадстаўнік „пяцёркі+” („Народная Воля” за 27.03.2004 г.).

Маскоўскі „алгарытм сумеснай работы” прадугледжвае масіраване інфармацыйнае прыкрыцьцё незаконнай дзейнасьці Расеі па інкарпацыі Беларусі. Дзынфармацыя праводзіцца шырокім фронтам ва ўсіх сродках масавай інфармацыі, як дзяржаўных, так і незалежных. Як па камандзе, з канца сакавіка 2004 г. ўзмацніўся паток інфармацыі, накіраваны на дэзарыентацыю беларускага грамадства. Зноў выцянулі пытаньне аб трэцім тэрміне Лукашэнкі, сьвярджаюць аб правале дамоўленасьцяў па ўвядзеньні расейскага рубля; заспакойваюць, што Расея не пагражае дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі; незаконныя бюспраўныя лукашэнкаўскія палаткі выдаюць за парлямэнт; заяўляюць, што іншага шляху няма, акрамя ўдзелу ў гэтых „выбарах”, што ёсьць моцная „аб’яднаная апазыцыя”, што „аб’яднаная апазыцыя” можа перамагчы Лукашэнку на арганізаваных ім „выбарах” і г. д. Прывядзем некалькі прыкладаў адпостраважных у друку:

■ **А. Дабравольскі**, адзін з кіраўнікоў Аб’яднанай грамадзянскай партыі, якая ўваходзіць у кааліцыю „пяцёрка+”, у інтэрв’ю „Белорусским новостям” выказвае меркаваньне: — „референдум о третьем сроке и президентские выборы с участием Лукашенко — это одно и то же”. І далей: — „Что касается действий оппозиции касательно референдума, то она против его проведения, потому что в принципе против переписывания конституции. Однако, если уж плебисцит не удастся предотвратить, то призывать к бойкоту оппозиция не станет, а постарается его выиграть”. Гэтыя выказваньні А.Дабравольскага паўтараюць розныя аглядалнікі.

■ „Народная Воля” (№ 62 за 8.04.2004 г.) публікуе артыкул пад гучнай назвай „Жывы труп, альбо Зноў пра „саюзную валюту”. У артыкуле камэнтуюцца і падаецца за несур’ёзную наступна заява віцэ-прэсьбера расейскага ўрада А. Жукава ў інтэрв’ю „Российской газете”: „Мы лічым, што гэта ня толькі магчыма, але і неабходна ўводзіць адзіную валюту з 1 студзеня 2005 года, — як гэта было прадугледжана дамоўленасьцямі. Больш таго, на ўзроўні Цэнтральнаго банкаў, Міністэрстваў фінансаў уся гэта сістэма адпрацавана, і мы далі цалкам канкрэтныя прапановы, якія дарэчы, прадугледжваюць 20 мільярдаў расейскіх рублёў крэдыту, каб Беларусь здолела бязбольна ўвайсьці ў гэтую сістэму”;

■ Газэта „*Наша Ніва*” 2 красавіка 2004 года ў рэдакцыйным артыкуле апавяшчае сваіх чытачоў, „... пагрозы дзяржаўнасьці больш няма... На парадку дня стаіць не паграбаваньне Волі-Незалежнасьці, але Волі-Дэмакратыі”.

■ **В. Гудзееў**, старшыня грамадзкага аб’яднаньня „Белорусский республиканский клуб избирателей” у газэце „Народная Воля” за 9 красавіка 2004 года падсумоўвае свае „пошукі” варыянтаў падзеяў у Беларусі: „Поэтому самый короткий путь для Беларуси стать демократической и процветающей страной — пройти его вместе с Россией, которая не только уже пошла по нему, но и имеет все необходимые для прохождения этого пути ресурсы. Это и должно стать стратегией для Беларуси на ближайшие годы”.

■ „Рэфэрэндуму ў гэтым годзе ня будзе”. — так у перадачы 2 красавіка 2004 года журналіст **В. Цыганкоў** падае слухачам Радыё „Свабода” разважаньні **В. Папова**, кіраўніка лукашэнкаўскай „ніжняй палаты” і намесніка расейскага сьпікера **Б. Грызлова** ў незаконным парляманцкім сходзе „саюзнай дзяржавы”. В. Папоў даў адмысловае інтэрв’ю, каб прыкрыць відавочна несьцярожнае выказваньне дзяржасакратара гэтак званай „саюзнай дзяржавы” **Паўла Барадзіна** пра тое, што рэфэрэндум аб прыняцьці „канстытуцыйнага акту” можа прайсьці ўвосень. В. Папоў не аспрэчвае правядзеньне рэфэрэндуму, а толькі спрабуе „заспакоіць”: „Гэта тэхнічна немагчыма. Нават калі Вышэйшая дзяржаўная Рада на

сваім паседжанні, якое запланаванае на травень, ухваліць праект, то запатрабуецца шмат часу, перш чым вынесці праект на рэфэрэндум”. (А. Лукашэнка у лістападзе 2003 г. у сваім выступе на паседжанні незаконнага вышэйшага савета „саюзнай дзяржавы”, у пацверджаньне сваёй адданасці Расеі, назваў **Вадзіма Папова**, а таксама кіраўніка сваёй адміністрацыі **Урала Латышава** і віцэ-прэм’ера **А. Кабякова** шчырымі расейцамі. Такім чынам ён публічна гаворыць аб наяўнасці расейскай агентуры ва ўладных структурах на Беларусі.)

■ „Белорусская Газета” за 5 красавіка 2004 г. імкнецца падаць працу па ўвядзенні расейскага рубля і падрыхтоўцы рэфэрэндума па „канстытуцыйным акце” як несур’ёзную. Таму „аналітыка” падаецца ў рэдакцыйным артыкуле пад назвай „Смех единения”.

■ Газета „The Belarus Today” (№ 12, за 23 сакавіка 2004 г., выходзіць у Менску на англійскай мове) заходняму чытачу прадстаўляе кіраўніка Аб’яднанай грамадзянскай партыі **А. Лябедзьку** як галоўнага апазыцыйнага лідэра савецкай эпохі. Трэба нагадаць, што ў савецкую эпоху сп. Лябедзька (нар. у 1961 г.) хадзіў у дзіцячы садок і школу і наагул не займаўся палітыкай. Такую хлусню для беларускага чытача пісаць немагчыма, паколькі ў Беларусі ведаюць, хто такі А.Лябедзька. А.Лябедзька, малады дэпутат Вярхоўнага Савету 12-га склікання, ўпарта дамагаўся адмены забароны дзейнасці камсамолу. (Дзейнасць камсамолу і КПСС была спыненая пасля пугчы ў жніўні 1991 г.) У 1994 падчас прэзідэнцкіх выбараў актыўна дзейнічаў у камандзе Лукашэнкі. Пасля прыходу А.Лукашэнкі да ўлады выконваў ролю ягонага прадстаўніка ў Вярхоўным Савета.

■ *Н. Гілевіч* у газэце „Народная Воля” за 18 сакавіка 2004 года шэраговага савецкага генэрала **Валерыя Фралова** (які па праэкцыі вертыкальшчыка Гарадзенскай вобласці стаў „дэпутатам” лукашэнкаўскай палаты) аб’яўляе беларускім Дэ Голем. І гэта пасля інтэрв’ю з Фраловым пісьменьніка Яўгена Будзінаса („Народная Воля” № 43 за 11 сакавіка 2004 г.), дзе высветлілася, карэктна кажучы, поўная інтэлектуальная і палітычная неадпаведнасць гэтага савецкага генэрала заяўленым ім прэтэнзіям на палітычнае лідэрства ў Беларусі.

* * *

Такім чынам, як бачна, з выкарыстаннем інфармацыйных тэхналогіяў, створана і пашыраецца віртуальная ўяўная палітычная прастора, дзе паўтараюць шматкроць, што як быццам бы пагрозаў Беларусі з боку Расеі не існуе.

Рэальная ж сітуацыя іншая. Дастаткова нагадаць, што рэжым Лукашэнкі пад прыкрыццём праграмы рэалізацыі антыканстытуцыйнага дагавору ад 8 снежня 1999 г. ужо незаконна ператварыў тэрыторыю Беларусі ў расейскі ваенны пляцдарм. Дзяржаўная мяжа і мытная структура кантралююцца Расеяй. Створана адзіная вайсковая групоўка. На Беларусі месцяцца стратэгічныя расейскія аб’екты. Расеі дазволена карыстацца ўсёй ваеннай інфраструктурай Беларусі. Беларускія аэрадромы наведваюць расейскія самалёты стратэгічнай авіяцыі, якія здольныя несці ядзерную зброю. Грамадзяне Беларусі сталі закладнікамі агрэсіўнай расейскай палітыкі. У сувязі з тым, што ў Расеі пасля апошніх выбараў усталявалася дыктатура КГБ-ФСБ, пагроза бясспякі беларусаў значна павялічылася. (КГБ-ФСБ па сваёй прыродзе з’яўляецца агрэсіўнай тэрарыстычнай арганізацыяй. Каб утрымаць уладу, яна будзе прымяняць свае напрацаваныя дзесяцігоддзямі мэтады. Мірнымі мэтадамі гэтая арганізацыя не валодае).

Партыя — БНФ на працягу 2002, 2003 годоў і сёлета неаднаразова зьвярталася да іншых партыяў з заклікам сканцэнтраваць дзейнасць на абароне дзяржаўнай незалежнасці Беларусі ад расейскай агрэсіі. Гэтая дзейнасць прадугледжвае ізаляцыю антыбеларускага рэжыму Лукашэнкі, недапушчэнне рэфэрэндуму па змене Канстытуцыі шляхам няўдзелу (байкоту) у арганізаваных ім выбарах. Абвастрылася гэтая задача цяпер, калі ў Расеі ўсталявалася дыктатура КГБ-ФСБ. Цяпер нават для людзей, не далучаных да палітыкі, стала відавочным, што і рэжым Пуціна ў Расеі, і рэжым Лукашэнкі ў Беларусі ёсць галіны аднаго атрутнага дрэва — савецкага КГБ (каб у гэтым упэўніцца, дастаткова прааналізаваць кадравы склад рэжыму Лукашэнкі і рэжыму Пуціна).

Для сур’ёзных палітыкаў зразумела, што немагчыма здабыць перамогу на „выбарах”, якія арганізоўвае і татальна кантралюе КГБ-ФСБ. Толькі байкот восеньскіх „выбараў” у палаты (дэманстратыўны непрыход на выбарчыя ўчасткі) можа даць вынік. Байкот пакажа міжнароднай супольнасці, што беларускі народ не прызнае гэбоўскага рэжыму Лукашэнкі і ягоную палітыку па ўцягванні Беларусі ў склад Расеі. Байкот не дазволіць Расеі „легітымна” захапіць Беларусь. Дэманстратыўнае непрызнанне рэжыму Лукашэнкі грамадзянамі Беларусі і, адпаведна, міжнароднай супольнасцю дазволіць беларускаму грамадзтву перайсці да падрыхтоўкі і правядзення прэзідэнцкіх выбараў без Лукашэнкі. Дзеля забеспячэння добрых умоваў выбараў і адсячэння спробаў умяшання ва ўнутраныя справы Беларусі трэба скасаваць незаконны дагавор ад 8 снежня 1999 г. аб стварэнні „саюзнай дзяржавы”.

Мы заклікаем ўсе сілы беларускага грамадства накіраваць цяпер на арганізацыю байкоту восеньскіх антыбеларускіх „выбараў” і ліквідацыю незаконнага антыканстытуцыйнага дагавору ад 8 снежня 1999 г.

Мы нагадваем аб адказнасці перад беларускім народам кіраўнікоў партыяў, актывістаў „кааліцыяў” і грамадзкіх арганізацыяў, якія заяўляюць аб удзеле ў фальшывых выбарах, якія арганізоўвае дыктатура КГБ-ФСБ. З жалем адзначаем, што сп. сп. Сяргей Калякін, Анатолій Лябедзька, Валянцін Вячорка, Мікалай Статкевіч, Аляксандар Бухвостаў, Андрэй Саньнікаў, Валерый Фралоў, Міхаіл Марыніч, Васілій Лявонаў, Уладзімер Колас, Аляксей Марачкін і іншыя арганізатары „кааліцыяў” і „рухаў” зь вікаўскай „аб’яднанай апазыцыі” сьведама сталі інструментам ашуканства ў руках дыктатарскай арганізацыі КГБ-ФСБ, зрабіліся „дэмакратызатарамі” дыктатарскага рэжыму, аднымі з выканаўцаў небяспечных плянаў па інкарпарацыі Беларусі.

Ва ўмовах дыктатуры КГБ-ФСБ спрыянне правядзенню несвабодных, недэмакратычных выбараў у незаконную лукашэнкаўскую палату, якая не з’яўляецца парламантам (і якія дыктатура мяркуючы выкарыстаць для рэалізацыі сваіх плянаў па інкарпарацыі Беларусі ў склад Расеі) ёсць парушэнне нормаў міжнароднага права, супярэчыць заяўленым прынцыпам і мэтам Эўразьвязу, Рады Эўропы і АБСЭ. Садзейнічаць правядзенню фальшывых выбараў — гэта значыць падтрымліваць дыктатуру і анэксіянісцкую палітыку Расеі, што стварае пагрозу для бясспякі ўсёй Эўропы.

Мы хочам бачыць ад Эўразьвязу, Рады Эўропы, краінаў Захаду сьведчанні дапамогі грамадзянам Беларусі ў абароне суверэнітэту і незалежнасці гэтых першасных каштоўнасцяў народу, без якіх не існуе ніякіх палітычных сістэмаў акрамя акупацыйных. Мы хацелі б чуць афіцыйныя галасы (яшчэ да восеньскіх „выбараў”), што на Захадзе не прызнаецца незаконны міжнародны дагавор ад 8-га снежня 1999 г. „аб стварэнні „саюзнай дзяржавы”, які падпісалі А. Лукашэнка і Б. Ельцын насуперак Канстытуцыі і праву, што дэмакратычныя краіны ня будуць прызнаваць ніякія авантурныя рашэнні па змене дзяржаўнага статусу Рэспублікі Беларусь.

Сойм Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне” і Кансэрватыўна-Хрысціянскай Партыі — БНФ

4-20 красавіка 2004 года

СУД НАД ТЭРАРЫСТАМІ

30-га чэрвеня суд у Катары прызнаў двух супрацоўнікаў расейскага КГБ (ФСБ), абвінавачаных у забойстве экс-прэзідэнта Чачэнскай Рэспублікі Ічкерыя **Зеліmhана Яндарбіева** вінаватымі па ўсіх пунктах абвінавачвання і прысудзіў іх да пажыццёвага зняволення.

Масква азлоблена маўчыць. Не ўдалося схаваць свае крывавыя лапы. Заходні сьвет таксама маўчыць. Можна, адчувае долю сваёй віны ў гэтым забойстве. Але ня думаю.

Важна, аднак, што перамагла справядлівасць і абаронены гонар чачэнцаў. Але Зеліmhана няма...

3. ПАЗЬНЯК

РАСЕЯ. ІНФАРМАЦЫЙНЫ НАФТАЛІН

Пачынаючы з 2004 года, пасля таго, як КГБ татальна „выйграў” выбары ў Дзяржаўную Думу і забраў абсалютную ўладу ў Расеі, істотна перамянілася інфармацыйная палітыка ў гэтай краіне. Экспэрымэнтальныя варыянты ўжо былі адпрацаваныя ў Беларусі праз Лукашэнку, і таму рускі друк і электронныя СМІ вельмі хутка сталі выяўляць думкі крамлёўскай чэкіскай хунты. (Пры гэтым некаторыя журналісты былі забітыя кілерамі, а мэдыя-магнаты — вытураныя за мяжу.)

Галоўным відавочным паворотам у інфармацыі стаў паварот да рэчаіснасці і ідэалагічных напрацовак савецкай эпохі. Савецкая тарабаршчына, героі пяцігодак, вайны ды працы не знікаюць з экрану. І ва ўсім гэтым галоўнай тэмай становяцца „дасягненні” і дзейнасць НКВД-КГБ.

Адчуўшы сілу поўнай улады, КГБ ужо не хаваецца ў самаўсхваленні. З загашнікаў, са сховішчаў за сямі пячаткамі падымаюць на паверхню ў якасці герояў такіх нягоднікаў і бандзёраў, што дзіву даешся. Часам узнікаюць цікавыя факты, якія вымоўна ілюструюць сучасную (і заўсёдную) дзейнасць гэтай структуры палітычнага сачэння, выведкі і цяперашняй супэрпартыі расейскай улады.

Трэцяга траўня гэтага году, напрыклад, НТВ паказала ўсхваляльны сюжэт пра энкавэдзіста-разведчыка 30-40 гадоў, нейкага Якава Серабранскага. З гераічным пафасам паведамлена, што, пачынаючы з 1937 г., ён быў арганізатарам савецкага тэрору за мяжой, стварыў савецкую школу тэрарызму і тэхналагічных дыверсіяў у краінах Захаду. Пры гэтым, перш, чым заслаць, большавікі (НКВД) яго спэцыяльна арыштоўвалі па надуманым абвінавачванні, саджалі ў ГУЛАГ, прыгаворвалі да пакарання сьмерцю (каб адвесці падазрэнні), потым арганізавалі „ўцёкі” і г.д.

Гэта быў тэрарыст надзвычай жорсткі і брутальны, арганізавуў складаныя забойствы, вербаваў выканаўцаў. Урэшце, пасля зраблення пўнай сваёй „працы”, яго ліквідавалі самыя ворганы НКВД (зашмат ведаў). Андропаў, стаўшы генсекам, яго „рэабілітаваў”, а цяперашнія ўладамцы лепяць зь яго героя.

Успомнілі пра так званых „чалюскінцаў” — мільную бурбалку 30-х гадоў, узьявічаную сталінскай прапагандай да неверагодных маштабаў. Хочучь адрадзіць энкавэдзісцкія справы 30-х гадоў ў сьведамасці цяперашняга пакаленьня. Маладыя менчукі, што глядзяць расейскае тэлебачаньне, ходзяць па былым лесе Ванькевіча, ператвораным у „парк

Сталіца Чачэніі Джэхаар-Гала (Грозны) — 2004 год

Чалюскінцаў”, і ня ведаюць, што гэта за слова такое незвычайнае беларускае. Але яно такое беларускае, як скажам, „Бангалёр” ці вуліца „Іркуцкая”.

„Чалюскін” — так называўся расейскі цеплаход, які быў сьцвергы ільдамі ў Паўночна-Ледавітым акіяне. Людзі (104 асобы) высадзіліся на лёд, адкуль іх самалётамі перавезьлі на мацярык. Вакол гэтай падзеі быў неверагодны прапагандысцкі шум. Усіх назвалі героямі (і пацярпелых, і ратавальнікаў), усім далі ордэны, зоркі герояў, складалі пра іх песні, называлі вуліцы імем карабля і г.д.

Здумляе, чаму вакол гэтай падзеі ўзьнікла тады гэтая „куцэрма”. Справа ў тым, што на цеплаходзе (які быў прадстаўлены як навуковае судна) ваяжыравалі

ня проста „савецкія людзі”, а „асаблівыя людзі”. Цеплаход „Чалюскін” суправаджаў параход „Піжма”, на якім на працу ў руднікі ў паўночна-сібірскія лягеры ГУЛАГу везьлі дзеве тысячы „зэкаў”. А на „Чалюскіне” побач плылі энкавэдзісцкія ахоўнікі і канваіры, разам з сям’ямі (жонкамі ды дзецьмі). Здарылася крушэньне, а тут „такі кантынгент”. Загадалі быць героямі.

Гэтая вось гэбоўская „рамантыка”, якую цяпер хочучь адрадзіць у Расеі нашчадкі егудаў ды яжовых, імкнуцца яшчэ раз зьяліць з гэтага геройскую „канфекту”. Ужо нават экспэдыцыю паслалі на Ледавіты акіян шукаць на дне канвойную пасудзіну.

Мар’ян ВАНЬКЕВІЧ

АБСУРДЫ АНТЫБЕЛАРУСКАГА РЭЖЫМУ

На Беларусі да абсурду і да нацыянальных зьняваг большыня людзей, відаць, прывыкла, як да болю. Прыцярпеліся. Праўда, цяпеньне ўжо мінае. Калі глядзіш здалёку на ўсе гэтыя выверты дыктатуры, то зразумела, чаму так дзесяць. Пад акупацыяй (тым больш унутранай, „добраахвотнай”, калі самы прынялі чужынцаў) інакш і не бывае. Часам глядзіш і такое ўгледзіш, што й думаеш сабе: пэўна, у людзей нешта ў галаве пераварнулася.

ЗВОЛЬНІЛІ ЗА ДЭПУТАЦТВА

Працавала ў Белаазёрскай школе №3 настаўніца *Наталья Акаронка*. Выбралі яе дэпутатам Гарсавету, і пайшла яна ў дэпутатскую апазыцыю. Даведаўся пра тое дырэктар школы і ўляпіў ёй за гэта вымову на працы. Пачакаўшы, дырэктар падумаў, што гэтага мала, узяў і звольніў з працы настаўніцу за тое, што яна брала ўдзел у сесіях Гарсавету. (Дэпутаты мясцовых саветаў згодна закону працуюць на ранейшым месцы працы, а ўдзел у сесіях заканадаўча абумоўлены.)

Падала Акаронка ў суд у Бярозу. А той Раённы суд узяў і не задаволіў яе позов. Гэтак і сталася яна беспрацоўным дэпутатам.

Мараль? Маралі тут няма. Трэба толькі ведаць, што гэтакі абсурд у цяперашнім часе ня робіцца здур, а толькі з волі начальства і з ведама КГБ.

ВЫПРАЎЛЯЮЦЬ ГІСТОРЫЮ

Вайна з гісторыяй — справа ня новая. Гісторыя шмат каму не падабаецца. Асабліва калі яна супраць начальства. Калі гэта выявілася, то ў Віцебску цэрымонія ня сталі. Аказалася, што ня той гэрб. На 10-м годзе дыктатуры віцебскія сталаначальнікі даведзіліся, што ў гэрбе Віцебска — *Пагона*. Тады Аблвыканкам абвясціў конкурс на стварэньне „новага гэрбу”. Конкурс „дэмакратычны”. Ніякіх абмежаваньняў ва ўзросьце, палавых прыкметах, адукацыі, прафэсіі, ніякіх умоваў (і адпаведна — ніякіх законаў геральдыкі). Тварыць.

Ацэньваць усё будучь самы чыноўнікі Аблвыканкама. (А то пакліч сюды якіх-небудзь гісторыкаў, мастакоў, дык пачнуць сваю „аньцімонь”).

— Ну дык як будзе? — пытаецца пракляты карэспандэнт у супрацоўніцы Аблвыканкама.

— А так і будзе, — адказвае дама, — намалюецца карцінку, спадабаецца — прыем новы гэрб.

Ажно цікаўнасьць бярэ. І што яны ўжо там учудзяць?

ПАЛІТЫКА РАЁННАГА МАШТАБУ

За часы акупацыйнай дыктатуры на паверхню ўлады ўсплылі такія тытаны інтэлектуальнай думкі, так падкаваныя на ўсе чатыры, што часам дзіву даешся.

Ёсьць у Маларыцкім райвыканкаме Адзел інфармацыі. Структура, можна сказаць, „палітычная”. Ачольвае гэтую структуру нейкі спадар Строка. Гэты Строка праславіўся тым, што ў барацьбе з Народным Фронтам усім даказваў, што ў гады 2-й Сусьветнай вайны Партыя БНФ была на баку фашыстоўскай

Нямеччыны. З цвёрджаннем Строкі рашуча не пагадзіўся сябра Партыі БНФ і дэпутат Райсавета *Ўладзімер Малей* і падаў на Строку ў суд.

Дурага павялічвалася, як сьнежны камяк. Спадар Строка ў Райвьку чалавек свой, і аднойчы, калі дэпутат Малей праводзіў спатканьне з выбарцамі, на яго наскочылі міліцыянты і завялі адміністрацыйную справу за „несанкцыянаваны мітынг”.

„Які мітынг!? Я дэпутат, гэта мае выбарцы!” „Мы табе пакажам выбарцаў!”

Суд уляляшчыў дэпутату Малю, як належыць: няма чаго несанкцыянаваньня мітынгі праводзіць.

Трэба сказаць, што гэты ж суд і Строка не апраўдаў. Не пагадзіўся, што ў гады вайны БНФ быў на баку немцаў. Суддзя не рашыўся. Не хапіла фантазіі. Занадта ж відавочную бязглуздыцу плявузгаў спадар Строка.

„И напрасно, товарищи.” Праявілі мяккацеласьць. Можна было і ўсадзіць, каго трэба, за пасобніцтва Гітлера.

КАЛІНКА-МАЛІНКА...

5 жніўня пасья сканчэньня Мазырскага педунівэрсітэту прышоў малады настаўнік *Дзясіс Рабянок* у Калінкавіцкі раённы аддзел адукацыі па накіраваньне на працу. Узрадваліся яму і так яго палобілі: дыплём з адзнакай, дока. „11-га жніўня прыходзьце па загад на працу настаўнікам беларускай мовы і літаратуры ў Дудзіцкую сярэднюю школу”, — кажа гэтак, ласкава ўсьміхаючыся, загадчыца Людзьміла Башылава.

Прышоў 11-га, а любоў зьнікла, выпарылася, як туман. Башылава яго не пазнае. Ні працы, ні загаду. „Растлумачце”, — пытаецца Рабянок. Башылава, як чалавек палітычна-раённа вывераны, і кажа, што ён „антыдзяржаўны нацыяналіст” і працы яму ня будзе.

За гэты час Башылава разьведала, што Рабянок быў назіральнікам ад БНФ за галасаваньнем на выбарах і рэдагуе сваю беларускамоўную газетку „Калінка” накладам 299 асобнікаў. Ну-у-у, дзела яснае...

Гэтак пацярпеў „антыдзяржаўны нацыяналіст” Рабянок за „палітычную” дзейнасьць.

Ва ўсіх гэтых гісторыях найбольш уражвае, зь якой адданасьцю беларусьчыноўнікі служаць антыбеларускай уладзе, без ваганьняў гатовыя душыць, бьсьціць, псаваць усё беларускае і ўсё сваё. Мамелюкі ўсіх акупантаў, манкурты ўсіх акупацёў.

ХТО ТЫ ТАКІ?

У Беларусі не памянялі беларускія пашпарты на акупацыйныя (з савецкім гэрбам) каля 25-ці тысяч чаалавек. Вядома, для такіх людзей будучы ствараць цяжкасьці, але гэты дакумант ёсьць аўтэнтчным (гэта значыць, з фатаграфіяй) і дасканала вырабленым пасьведчаньнем асобы.

„Чакайце, мы да вас дабярэмся, — казалі сабе „друзья-товарищи”, — мы вам пакажам *Пагоню*”.

І „дабраліся”. 26 жніўня Цэнтарвыбаркам ухваліў пастанову не прызнаваць беларускія пашпарты з *Пагоняй* „пры рэалізацыі грамадзянамі выбарчых правоў. Адпаведна Акруговым камісіям рэкамендавана прызнаваць несапраўднымі такія подпісы грамадзянаў за вылучэньне кандыдатаў.”

ЦВК, насуперак Канстытуцыі і ўсім законам, пазбавіў грамадзянаў выбарчага права.

Вось такія парадкі ў гараховым царстве.

ВО, ГАРЭЛКІ ПАП’ЕМ!

Бяда і вялікая небясьпека для Беларусі — ваенная радыёлякацыйная станцыя „Волга” пад Ганцавічамі, якая апынулася ў руках расейцаў.

Шкода жывому і прыроднаму асяроддзю ад яе велізарная. Асабліва небясьпека ўзьнікае для здароўя людзей. Такія станцыі будуць толькі ў бязлюдных мясцінах. Тое, што яна пад Ганцавічамі, — вынік яшчэ савецкай антыбеларускай палітыкі (якая, на няшчасьце, працягваецца).

Беларускія вучоныя, спецыялісты, палітыкі, моладзь стаяць за ліквідацыю гэтай станцыі. (Але найперш яна павінна быць вернута ва ўласнасьць Рэспублікі Беларусь, а потым ліквідавана.)

Тым часам журналістам і энтузіястам удалося паразмаўляць з мясцовымі

людзьмі. Усе пагаджаюцца зь небясьпекай, але супраць станцыі нічога ня маюць. Бо шмат хто працуе там і атрымлівае грошы большыя, чым у калгасе. Так што станцыя „харошая” — кажуць жыхары — і Расея таксама. „Хай нас Расея лепш абараняе, — падказвае адзін мудры чалавек з народа, — атражаецца напаздзеньне.”

„Абарона”, аднак, будзе заключацца ў тым, што ў выпадку канфлікту НАТО з Расеяй першыя атамныя ўдары наносіцца па радыёлякацыйных станцыях. Паколькі станцыя не на тэрыторыі Расеі, то рускім „абарона” дарага не абдызецца. А ад ганцавіцкіх мудрацоў ці застануцца нават шкілеты. Але за чужое „дзела” чаму ж ні памерці? Загое праца ёсьць.

Успамінаецца стары рускі анекдотік. „Вот хорошо, что папка пьёт. Бутылки сдадим — нам с мамкой на хлеб и хватает.”

Ці сучасны беларускі „чорны жарцік”, які я чуў на ўласныя вушы: „Пашанцавала Віцьку — матка памерла: во гарэлки пап’е”.

Такі вась сюррэалізм-абсурдзізм.

А ГАЗЭТКА „ТУТ, ЯК ТУТ”

Чытаеш часам рэліцый разумных людзей 3-пад рэжыму і здумляешся, ці ня сталася што ў іх з інтэлектам. Хоць кажуць, што паранойя і не заразная. Але па цяперашнім часе хто тое ведае.

„Беларуская мова адродзіцца, дзякуючы трасянцы”, — напісала адна „незалежная” расейская газета ў Менску. Паводле антыбеларускага накірунку гэтай газэты, якая называецца „Белорусская газета”, гэта якраз у яе рэчышчы пісанья.

Лінгвісты, аднак, ведаюць, што трасянка, як і ўсялякая крэалізацыя і жарганізацыя мовы, ёсьць працэс яе выраджэньня, адлюстроўвае ў цэлым заняпад культуры.

Бяда ў тым, што ў сучасным заходнім і эўрапейзаваным грамадстве спыніліся асноўныя працэсы разьвіцьця культуры. Культура зьнікае, станавіцца прадметам спажыванья і бізнэсу (культура на продаж). Адбываецца функцыянальная перабудова культуратворных крыніцаў. Перамены, якія робяцца, часам ствараюць ілюзію разьвіцьця (бо існуючае пераменьваецца), але гэта ня ёсьць разьвіцьцё. На зьмесьце культуры вырастае новы фэномэн масавай сьведамасьці, як ракавая пухліна на здаровым целе.

Гэта адбываецца і на мовах (ня толькі на беларускай). Жарганізацыя, вульгарызацыя і лексічная крэалізацыя цяперашняй рускай мовы плыве, як папю. Але гэта моўны рэгрэс, а не разьвіцьцё, адлюстраваньне культурнай дэградацыі ў грамадстве.

Трасянка — гібрид клясычнай крэалізацыі і гвалтоўнай русіфікацыі, вынік дзікага насілья над жывой і больш дасканалай мовай. Але сутнасьць зьявы такая ж, як і ўсюды, — рэгрэс і распад.

Ну, зразумела, для некаторых газэтак, што ненавідзяць ды пад’ядлыквіваюць усё нацыянальнае, беларускае, — узьвялічыць трасянку любо-дарага. Бачылі мы ўжо таксама і фатаграфіі бамжоў, ды п’яніц, ды абарванцаў з тытулам пад „творамі” — „беларус”. І што гадоў таму вышуквалі жабракоў і цягнулі ў „беларусы”. У XIX-м стагоддзі адзін расейскі паэт нават верхык напісаў: „Видиш, стоит, изможден лихорадкою, высокорослый больной белорус”. І далей апісаньне запалых грудзей, худых ног, рук, язваў і г.д. Гэта ён рускай „этнографической литературы” начытаўся. Як некалі пісаў Еўдакім Раманаў, „гэтага рабскага таптанья беларуса ў грязь”.

Усё жыцьцё памятаю, зь якім задавальненьнем некаторыя расейцы, зь якой прыемнасьцю ў школе расейскія настаўнікі чыталі гэтую напісаную пра беларуса дрэнь. Як ім усім хацелася абуць беларуса ў лапці.

Гэтак і з трасянкай — „груди упалье... колтун в волосах”. „Белорусская газета” цвёрдзіць, што чытуе Алега Трусава. Маўляў, ня мы так кажам. Але чытаваць — прыемна.

Па-першае, нельга верыць „Белорусской газете”. Здольнасьці яе мы ведаем. Магчыма, А. Трусаў так зусім і не казаў. Але ўсё ж такі, усё ж... Які шкодны ёсьць цяпер рэжым на Беларусі.

„ЧАС БЯЖЫЦЬ, А АДКАЗУ НЯМА”

Рэжым сапраўды душыць на інтэлект. Відаць, змяняюцца ў арганізме храмасомы, ліпіды, нукліды, гербейцыды, ды квазімоды. Ерунда нейкая. Адзін

творца апрануў беларускую вышываную кашулю, прывёз тачку гною і вывернуў перад адміністрацыяй Лукашэнкі. Гэтак ён ацаніў ягоную дзейнасць. А хто будзе прыбіраць? „Змагара” не пасадзілі. Зжаліліся, дарэчы.

Іншая навуковая дама аформіла паштовую пасылку. Паклала туды косыці, мыла, вяроўку і паслала Лукашэнку. Узбудзілі справу.

Яшчэ аднаго „дэмакрата” не пусkali ў залю парламанту без акрэдытацыі. Пабіць зь міліцыяй, разьбіў шклянны дзьверы. Пасадзілі.

Патрабуюць выклікаць у суд у якасьці сьведкаў Генэральнага пракурора Шэймана, Лукашэнку і ўвесь генэралітэт, Пургурыдзіса і Хаўера Саляну, Сівакова і Ціцянкава і г.д., каб яны пацьвердзілі праўдзівасьць таго, што адна змагарная дама напісала ва ўлётцы. Выклікаюць Лукашэнку на тэле-турнір, на дыскусію, пішуць пасланьні і звароты... І няма канца гэтаму тэатру клоунаў за „дэмакратыю” і „правы” бесталковага чалавека. Колькасьць такіх „змагайцаў” за дэмакратыю ня меншае, а толькі прыбаўляецца.

Нядаўна „Народная Воля” піша: „Юры Хадыка зьвярнуўся да Аляксандра Лукашэнкі з прапановай правесці дыскусію ў прамым тэлеэфіры”. (Гэты туды ж.)

„Афіцыйны лідар, — піша Ю. Хадыка, — на маю думку, пэрсанальна вінаваты ў тым, што крыўдны рэйтынг Беларусі вельмі нізкі (з-за яго адмовы выконваць чатыры ўмовы АБСЭ), я лічыў, што наша гутарка магла быць вельмі карыснай. У першую чаргу, для яго. Магчыма, трэба паказаць, падштурхнуць чалавека да прыняцця неабходных захадаў па гэтым пытаньні... На жаль, час бяжыць, а станючага адказу пакуль што няма.” („Народная Воля”, — 2004, 14 жніўня)

„Та-а-ак, казалі мы зь Пятром Іванавічам”... А можа гэта ўсё ж іронія? Можа, так сабе напісана, дзеля дрэннага жарту?

Нічога падобнага. Усё сур’ёзна. У сярэдзіне жніўня і рэжым, і ягонае „апазыцыя” адчулі, што байкот выбараў рэальны, што за беларускім Адраджэньнем сьлее сіла, і тады яны замітусіліся. Хадыка зноў піша, ужо паруску: „Александр Григорьевич ощущает определенную неуверенность. Впервые ему угрожают не личность и не партия. Ему угрожает угрюмое молчание большинства народа. В такой ситуации его нельзя оставлять один на один с электоратом. Долг оппозиции встать между этими участниками исторической драмы и помочь народу сделать правильный выбор”. („Народная Воля”, — 2004, 21 жніўня)

Вось табе і на. Сам прызнаўся. (Ратуйма Лукашэнку, панове дэмакраты. Аўрал.) Ах, як яму хочацца, каб Лукашэнка зь ім пагаварыў. Лукашэнка і ён — побач на экране... „І час бяжыць, а адказу няма.”

31 жніўня 2004 г.

Адам МІКША

ПІКЕТ У ВІЛЬНІ

21 ліпеня 15 сяброў Таварыства Беларускай Культуры ў Летуве зладзілі пікет перад амбасадай Рэспублікі Беларусь, каб выказаць адносіны да палітыкі рэжыму ў Беларусі, якой на працягу 10 гадоў кіруе А. Лукашэнка.

У сваіх выступах Хв. Нюнька, Ю. Гіль, Г. Канашэвіч фактамі абгрунтавалі вялікую шкоду беларускай мове, культуры і нацыянальнаму Адраджэньню,

Віленчукі з ТБК у пікеце

якую зрабіў існуючы рэжым. „Мы лічым, што гэта — акупацыйны рэжым, і тыя, хто яго падтрымліваюць, ёсьць калыбарантамі”, — сказаў Хведар Нюнька.

Пікет асьвятлялі тры тэлевізійныя каналы Летувіскага тэлебачаньня.

— *Інфа* —

„РУНЬ” БОЛЬШ НЯ ВОРГАН ТБК

Рада Таварыства Беларускай Культуры ў Вільні 8 чэрвеня прыняла заяву, дзе паведаміла сваім прыхільнікам беларусам на ўсім сьвеце, каб яны не лічылі больш віленскую беларускую газету „Рунь” ворганам ТБК. Як растлумачана ў заяве, рэдактар газэты Алег Мінкін бяз ведама ТБК перарэгістраваў газэту на сваё імя і пачаў зьмяшчаць на яе старонках матэрыялы, ня згодныя са статутам і накірункам таварыства.

Пра гэта ТБК папярэдзіла чытачоў-ахвярадаўцаў і падпісантаў газэты.

— *Інфа* —

НА МАГІЛЁЎШЧЫНЕ

Паводле афіцыйнай стагтыстыкі за 2003 год, у Магілёўскай вобласці атрымлівае беларускую адукацыю ўсяго 0,6% гарадзкіх дзяцей. Пры гэтым амаль 75 адсоткаў насельніцтва Беларусі жыве ў гарадах.

— *Інфа* —

ПРЭС-РЭЛІЗ

(паводле „Народнай Волі”, „Нашай Свабоды” і радыё.)

КАСТРЫЧНИК — 2002 (працяг з №2(53) 2004 г.)

■ Доктар эканамічных навук, прафэсар **Уладзімер Кулажанка** назваў свой артыкул адназначна — „**Расейскі рубель — магіла для Беларусі**”. Вось як апісвае цяперашнюю сітуацыю сп. Кулажанка: „Яма эканамічнага крызісу сапраўды пагражаальная. Узровень зносу актываў часткі вытворчых фондаў у машынабудаўніцтве дасягнуў **82%**, а ў аўтамабільным машынабудаваньні — **86%**. І гэта пры тым, што крытычны ўзровень зносу складае **60%**. Толькі за апошнія 2-3 гады ўдзельная вага прамых замежных інвэстыцыяў у эканоміку краіны знізілася з **4,2%** да **1,6%**. Сукуіна гэтыя інвэстыцыі за апошнія 10 гадоў склалі **1,236** млрд. даляраў, а ў суседняй Польшчы, напрыклад, **52,3** млрд. даляраў, у Летуве — **2,4** млрд. І гэта пры тым, што **80%** тых інвэстыцыяў у нас складаюць укладаньні расейскага „Газпраму” на будаўніцтва ня нашай Ямала-Эўрапейскай газавай трубы...”

Расея — адсталая краіна. Валавы ўнутраны прадукт вялікай Расеі ў **12** разоў меншы за ВУП Японіі. Нават на Тайвані вырабляюць прадукцыі больш, чым у Расеі. Расея такая ж эканамічна адсталая краіна, як і Беларусь, і трымаецца толькі на паліўнай трубе, якая ня вечная”.

■ Сярод закладнікаў у тэатры ў Маскве апынуліся 11 гарамадзянаў Беларусі. Калі чачэнцы спыталіся, хто ў зале замежнікі, нехта зь беларусак спытаўся: „А беларусы замежнікі?” (Як гэта па-беларуску. Памятаеце анэкдот пра вяроўку?)

Чачэнцы адказалі, што так. Менавіта гэта выратавала жыцьцё большасці нашых суграмадзянаў падчас забойчага штурму будынку тэатру і газавай атакі, арганізаванай пуцінскімі „вызваліцелямі” (загінула адна беларуска). Як вядома, замежных грамадзянаў пасадзілі бліжэй да выйсьця і многія пацярпелі ад газу менш за расейцаў. Жыцьцё прымушае беларусаў успомніць пра сваю дзяржаву, адметную культуру і незалежнасьць. Ці надоўга?

■ Вікаўскі праект кіруемага канфлікту працягваецца. 29 кастрычніка Менск пакінула Аліна Жасан, апошні замежны дыплямат з Кансультацыйна-назіральнай групы АБСЭ. КНГ пад кіраўніцтвам прафэсійнага нямецкага разведчыка **Ганса Віка** ўславілася перш за ўсё стварэньнем „аб’яднанай” намэнклятурнай псэўдапазыцыі (вячоркі-лебедзько-статкевічы ды інш.) ды

намаганьнямі забясьпечыць прызнаньне рэжыму Лукашэнкі міжнароднай супольнасьцю, а таксама адкрытымі дзеяньнямі па здачы Беларусі ў склад Расеі. Сваю разбуральную працу КНГ выканал, але не да канца — ня ўлічылі супраціву нашага народу.

■ Афіцыйная прапаганда падавала візыт Лукашэнкі ў далёкія і супэрэкзатычныя Кувэйт і Бахрэйн як вялікія прарывы на міжнародным фронце. Вось дык кампаньёны. Напрыклад, плошча Бахрэйна роўная ня самаму вялікаму раёну нашай краіны — 698 квадратных км. Культывуюць там фінікавыя пальмы, вырошчваюць вярблюдаў. Лукашэнкаў лепшы сябра Садам Хусэйн паражэе незалежнасьці Кувэйта. А наш „міратворац” бяз сораму цалуецца з абодвума.

Што ж рабіць, калі ў Эўропу ды Амэрыку не пускаюць...

ЛІСТАПАД — 2002

■ Ці хочучь расейцы вайны? На гэтае песеннае пытаньне дае адказы беларускі навуковец, літаратуразнаўца **Алесь Лозка**: „Чаму Расея не спыняе вайну ў Чачэніі? Таму, што расейскія генэралы і іхныя папчункі выхаваны на сувораўскіх і імперскіх традыцыях. У іх гэта ў крыві. Многім стаў вядомы мэмарандум цару Мікалаю II ваеннага міністра Курапаткіна: „Ваша Імпэратарская вялікасьць! На працягу XVIII і XIX стагоддзяў Расея правяла ў войнах 128 гадоў, і толькі 72 гады былі мірныя. З гадоў вайны толькі пяць прыпадала на абараняльныя войны, усе астатнія 123 гады — гэта захопніцкія выправы. За 200 гадоў войнаў Расея, якая ў пачатку XVIII ст. мела 12 мільёнаў насельніцтва, ператварылася ў гіганта, які меў у 1900 г. 132 мільёны насельніцтва.” У гэтых крывавах бойнях былі тады захоплены землі многіх народаў, у тым ліку беларусаў і чачэнцаў. Карані сёньняшніх канфліктаў крыюцца там”, — мяркуе дасьледчык.

Сапраўды, наш навуковец дакладна трактуе факты. Але здзіўляе неадэкватная выснова з выкладзенага. „Многія ў Беларусі спадзяваліся на розум і разважлівасьць Пуціна, — піша ён, — і зьвязвалі зь ім надзею на перамены ў сябе на радзіме”.

Вось табе, бабулька, і Юраў дзень! Пустыя спадзяванкі на маскоўскага барына — даўняя хвароба многіх прадстаўнікоў нашай інтэлігенцыі. Ну што ж, расейцы любяць інтэлігентаў, прыгнечаных ілюзіямі.

■ Статыстычныя дадзеныя паказваюць, хто з эканамічных партнёраў Беларусі выгадны нам, а хто не. У цэлым у знешнегандлёвай дзейнасьці назіраецца поўны прывал антыбеларускага рэжыму. Агульны аб’ём экспарту і імпарту тавараў з замежжам мае ў студзені-жніўні сёлета адмоўнае сальда — -293,7 мільёнаў даляраў; адмоўнае сальда у гандлі з краінамі СНД (-967,8 млн. даляраў) і Расеяй (-977,6 млн. даляраў). А васьмь з краінамі па-за СНД сальда станоўчае — +674,1 млн. даляраў. Аказваецца, трэба мяняць эканамічную арыентацыю нашай краіны.

■ Крадучь... За студзень-верасень сёлета ў краіне здзейсьнена 97 тысячаў злачынстваў. З іх крадзяжы склалі 42,3 тысячы, альбо амаль палову. У параўнаньні з аналягічным пэрыядам летась колькасць павялічылася на 7%. Аднак, вядома, што далёка ня ўсе крадзяжы фіксуюцца, асабліва тыя, што ўчыняюцца на месцы працы. За гэты час зафіксавана больш як 3 тысячы выпадкаў махлярства і больш як тысяча атрымання хабару, што таксама мае эканамічны падтэкст.

Курапаты ад Заслаўскай дарогі

■ У агульнай плыні нібыта „антырасейскай” рыторыкі нават калярэжымныя выданьні (ці як іх яшчэ называюць „незалежныя”) выдалі цікавую інфармацыю. БДГ раптам гукнула „А был ли когда-нибудь союз Беларуси и России?” І паведамляе: „Аляксандр Лукашэнка неаднаразова прызнаваў, што беларусы пераплачваюць падатак на дабаўленую вартасць у расейскі бюджэт каля 200 мільёнаў даляраў штогод. Напрыклад, калі ўнутры Расеі нейкі прадукт каштуе 25 даляраў, то пры продажы у Казахстан здымаецца ПДВ. Калі тавар прадаецца ў Беларусь, то ПДВ не здымаецца. Лічыцца, што ў нас адзіная мытная прастора.

Мы самі сябе загналі ў пастку і за 6 гадоў згубілі 1,2 мільярдаў даляраў (толькі ня трэба расказваць казачкі — не мы сябе, а прадажны антынародны рэжым загнаў Беларусь, выконваючы волю сваіх маскоўскіх гаспадароў). Увоз у Беларусь тавараў з трэціх краінаў, якія былі размыгненыя ў Расеі на працягу 1997-2001 гг., пазбавіў наш бюджэт яшчэ 500 мільёнаў даляраў штогод. За пяць гадоў гэтая лічба дае 2,5 мільярды даляраў. Такім чынам, у выніку такой інтэграцыйнай мадэлі наш бюджэт згубіў 3,7 мільярды даляраў. Пасля стварэння саюзу Беларусі і Расеі ня створаны новыя працоўныя месцы, няма інвэстыцыяў. Расейскія інвэстыцыі займаюць сёмае месца сярод інвэстыцыяў іншых краінаў.”

■ Лукашэнка ў апошні час неаднаразова паўтараў на публіцы, што транзіт расейскага газу і іншых грузаў праз нашу тэрыторыю для Расеі ў чатыры разы танней (!), чым праз Польшчу. Вось, аказваецца, дзе крыюцца даўгі нашай дзяржавы „Газпраму”.

■ Жыльлёва-камунальныя паслугі для насельніцтва ў Беларусі даражэюць значна хутчэй, чым у іншых краінах СНД. Афіцыйная статыстыка паведамляе, што за студзень-жнівень сёлета кошт электраэнергіі ў нашай краіне павялічыўся на 56,3%, тады як у Расеі — на 32,6%, у Кіргізіі — на 24%, у Казахстане — на 3,3%, у Малдове — на 2,5%, а ў Азэрбайджане, Арменіі, Грузіі і Таджыкістане не змяніўся наогул.

Ацяпленне ў Беларусі падаражэла ў 2,32 разы, у Расеі — на 41%, у Малдове — на 7,5%, у Казахстане — на 5,6. У Таджыкістане кошт ацяплення не змяніўся, а ў Кіргізіі зьнізіўся на 10,8%.

Кошт сеткавага газу ў Беларусі павысіўся за 9 месяцаў на 97,7%, у Расеі — на 34,9%, у Кіргізіі — на 24%, у Таджыкістане — на 4,6%, у Грузіі — на 0,3%, у Азэрбайджане і Арменіі — не змяніўся, у Малдове — зьнізіўся на 1,3%.

Валеры БУЙВАЛ

ЗЬМЕСТ

1. Нельга забыць. 3. Пазыняк	1
2. Беларусь — фарпост на ўсходзе. 3. Пазыняк	2
3. Жыве Амэрыка! Жыве Беларусь! Т. Ракса	5
4. Хроніка парушэньняў правоў беларусаў	5
5. Народны Мэмарыял	9
6. Аб дзейнасьці супраць незалежнай Беларусі	9
7. Суд над тэрарыстамі. 3. Пазыняк	12
8. Расея. Інфармацыйны нафталін. М. Ванькевіч	13
9. Абсурды антыбеларускага рэжыму. А. Мікша	13
10. Пікет у Вільні	15
11. „Рунь” больш ня ворган ТБК	15
12. На Магілёўшчыне	15
13. Прэс-рэліз. В. Буйвал	15

Беларускія Ведымасты

Беларускае выданьне

У супрацоўніцтве зь Беларускай Выдавецкай Таварыствам ў Амэрыцы

Рэдакцыя: Зьінон Пазыняк, Галіна Палачаніна

Адрас рэдакцыі: 02-017 Warszawa, Al. Jerozolimskie 125/127

тэл./факс: (+48 22) 628 76 73